

BABĪTES NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Reģ. Nr. 90000028870
Centra iela 4, Piņķi, Babītes pagasts, Babītes novads, LV-2107
tālr. 26120706, 67914650, fakss 67914435, e-pasts dome@babite.lv, www.babite.lv

APSTIPRINĀTI
Babītes novada pašvaldības
domes 25.11.2015. sēdē
(protokols Nr.15, 22.§)

NOTEIKUMI

2015.gada 25.novembrī
Babītes novada Babītes pagastā

Nr.12

Par grāmatvedības kārtošānu Babītes novada pašvaldībā

Izdoti saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 41.panta pirmās daļas 2.apakšpunktu, likumu “Par grāmatvedību”, Ministru kabineta 21.10.2003. noteikumiem Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizēšanu”, Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”

I.Vispārīgie jautājumi

Noteikumi " Par grāmatvedības kārtošānu Babītes novada pašvaldībā" nosaka Babītes novada pašvaldības vienotus grāmatvedības uzskaites pamatprincipus un saimniecisko darījumu grāmatojumus materiālo vērtību uzskaitē un norakstīšanai, naudas līdzekļu, darījumu, faktu un notikumu, prasību un saistību uzskaitē, kā arī metodes bilances posteņu novērtēšanai, ievērojot likumā „Par grāmatvedību”, Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju” noteiktas prasības grāmatvedības uzskaites kārtošānā un Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” noteiktos grāmatvedības uzskaites pamatprincipus un grāmatvedības kontu plānu.

Atbilstoši likuma „Par grāmatvedību” 2.panta noteiktajam katras budžeta iestādes pienākums ir kārtot grāmatvedību un iestādes vadītājs ir atbildīgs par iestādes grāmatvedības uzskaites organizēšanu un kārtošānu.

Nemot vērā šo kārtību un ievērojot Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 41. un 42. punktā noteikto un citu grāmatvedības uzskaiti un organizēšanas kārtību reglamentējošo normatīvo aktu spēkā esošos nosacījumus, katra budžeta iestāde izstrādā grāmatvedības organizācijas dokumentus un nosaka kārtību, kādā dokumentē visus iestādes saimnieciskos darījumus, līdzekļus un to veidošanas avotus, novērtē un inventarizē iestādes līdzekļus un saistības, organizē dokumentu apgrozību un kārtu grāmatvedības uzskaites reģistrus.

Budžeta iestādes atbilstoši darbības specifikai lieto grāmatvedības uzskaitē nepieciešamos grāmatvedības kontus. Analītiskās uzskaites nodrošināšanai, ja nepieciešams, papildina kontu detalizāciju, pievienojot papildu zīmes grāmatvedības kontu plānā. Ja kādu konkrētu darījumu, notikumu grāmatojumi šajā kārtībā nav noteikti, grāmatojumus veic tā, lai nodrošinātu grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar grāmatvedības uzskaites pamatprincipiem atbilstoši darījumu, notikumu ekonomiskajai būtībai un iestādes lietotajiem grāmatvedības kontiem atbilstoši iestādē apstiprinātam kontu plānam.

Gadījumā, ja stājas spēkā grozījumi normatīvajos aktos, kas nosaka atšķirīgu kārtību, kā šajos noteikumos, piemērojamas ir jaunākās normas.

Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaitē un naudas plūsmas uzskaitē tiek nodrošināta, pielietojot Ministru kabineta noteikto ekonomisko klasifikāciju pa ieņēmumu un izdevumu klasifikācijas kodiem.

Budžeta iestādei jānodrošina visu saimniecisko operāciju apstiprinošo dokumentu oriģinālu, kopiju un citu datu uzglabāšana, visas grāmatvedības informācijas saglabāšana informācijas nesējos, kā arī attaisnojuma dokumentu un grāmatvedības reģistru izdruku saglabāšana atbilstoši dokumentu glabāšanas termiņu sarakstiem.

Visus saimnieciskos darījumus apliecina ar attaisnojuma dokumentiem par iestādes saimnieciskā darījuma esamību, novērtē naudas izteiksmē, un ievērojot hronoloģiju, sistemātiskā kārtībā ieegrāmato grāmatvedības reģistros. Norādījumu par to, kura grāmatvedības konta kredītā un kura konta debetā ierakstāma saimnieciskā darījuma summa (ieegrāmatojums), izdara rakstiski uz attaisnojuma dokumenta vai viendabīgu dokumentu kopsavilkuma vai nodrošina šī ieegrāmatojuma atšifrējumu, ja ieegrāmatojumu veic elektroniski, un atbilstoši šim ieegrāmatojumam izdara ierakstus attiecīgajos kontos.

Attaisnojuma dokumentam ir jābūt obligāti šādai informācijai:

1. saimnieciskā darījuma dalībnieku rekvizīti – nosaukums (vārds, uzvārds), reģistrācijas numurs (personas kods), juridiskā adrese (deklarētā dzīvesvieta);
2. dokumenta veida nosaukums;
3. dokumenta datums;
4. dokumenta reģistrācijas numurs;
5. paraksts (izņemot likuma “Par grāmatvedību” 7.¹ pantā minētos gadījumus);
6. saimnieciskā darījuma apraksts, pamatojums un mērītāji (daudzumi, summas);
7. par saimnieciskā darījuma veikšanu un informācijas pareizību atbildīgo personu paraksti (kas pircis, pārdevis, izpildījis darbu, akceptējis darījumu u.tml.);
8. citi papildus rekvizīti, kurus nosaka attiecīgi Ministru kabineta noteikumi.

Elektroniskā formā sagatavota attaisnojuma dokumenta vai grāmatvedības reģistra izstrādāšanai, noformēšanai, glabāšanai vai aprītei piemēro Ministru kabineta 2005.gada 28.jūnija noteikumus Nr.473 „Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprītes kārtība valsts un pašvaldību iestādēs un kārtība, kādā notiek elektronisko dokumentu aprīte starp valsts un pašvaldību iestādēm vai starp šīm iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām”.

Visi attaisnojuma dokumenti par saimnieciskiem darījumiem jāieegrāmato uzskaites reģistros saskaņā ar dokumentu apgrozības aprakstu, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā

mēneša beigām, uz kuru dokuments attiecas. Ierakstu veic divkārsā ierakstu sistēmā, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem. Attaisnojuma dokumentiem jābūt sagatavotiem tā, lai glabāšanas laikā nezustu tajā ietvertā informācija un tiktu nodrošināts tā juridiskais spēks. Uzskaitē aptver visus budžeta iestādes saimnieciskos darījumus, un tā jākārtā tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par iestādes finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem, naudas plūsmu un saimnieciskiem darījumiem noteiktā laika posmā.

Ieraksti attaisnojuma dokumentos un grāmatvedības reģistros izdarāmi skaidri salasāmi. Ja tiek laboti attaisnojuma dokumenti vai grāmatvedības reģistri, labojumu izdara ar jaunu ierakstu, kas labo vai atsauc iepriekšējo ierakstu. Grāmatvedības reģistrus var labot, lietojot negatīvus skaitļus (storno). Grāmatvedības dokumentus un reģistrus nedrīkst dzēst. Ja tiek laboti papīra dokumenta veidā sagatavotie attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri, katru labojumu atrunā, norādot, kas, kad un kāpēc labojis, kā arī ar parakstu apstiprina tā persona, kura izdarījusi labojumu.

Par attaisnojuma dokumentu labojumam izmanto grāmatvedības izziņu, kurā ir informācija par to, kurš grāmatvedības reģistrs vai attaisnojuma dokuments ir labojams. Grāmatvedības izziņā norāda labojuma izdarīšanas datumu, iemeslu, personu, kas atļāvusi veikt labojumu, un labojamā (sākotnējā) ieraksta kārtas numuru hronoloģiskajā reģistrā. Uz labojamā (sākotnējā) attaisnojuma dokumenta izdara atzīmi par grāmatvedības izziņas sagatavošanu un norāda tās datumu.

Visus grāmatvedības reģistrus kārtā latviešu valodā. Grāmatvedības uzskaitē un pārskatos par naudas vienību lieto Latvijas Republikas naudas vienību – *euro*. Grāmatvedības reģistru sagatavošanai pašvaldībā izmanto vadības uzskaites “Ozols”.

Budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites pamatprincips ir uzkrāšanas princips saskaņā, ar kuru darījumi un citi notikumi tiek atzīti un atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē atbilstoši to rašanās laikam, neatkarīgi no tā, kad saņemta vai samaksāta nauda par tiem. Uzskaitē svarīgi pielietot piesardzības principu – ieņēmumi jānorāda tikai tad, kad jau ir iegūti, bet izdevumi jāreģistrē tad, kad paredzama to iespējamība. Saskaņā ar izmaksu principu iegūtie un saņemtie līdzekļi sākotnēji jānorāda atbilstoši to iegādes izmaksām. Grāmatvedības sniegtajai informācijai ir jābūt patiesai, salīdzināmai, nozīmīgai, savlaicīgai, saprotamai, ticamai un pilnīgai.

II. Grāmatvedības uzskaitē un grāmatojumi

1. Ilgtermiņa ieguldījuma uzskaitē

Ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites metodikas mērķis ir noteikt grāmatvedības pieeju un vienotus uzskaites principus ilgtermiņa aktīvu atzīšanai, uzskaites vērtību noteikšanai un nolietojuma (amortizācijas) aprēķināšanai. Ilgtermiņa ieguldījumi ir visu veidu resursi, kurus pašvaldība plāno izmantot ilgāk nekā gadu, kā arī visu veida aktīvi, kuru apmaksā paredzēta vēlāk nekā gadu pēc bilances datuma.

Pašvaldība uzskaita visus tās īpašumā, valdījumā un turējumā esošos ilgtermiņa ieguldījumus saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību.

Nemateriālos ieguldījumus un nekustamos īpašumus uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atbilstošos kontos neatkarīgi no vērtības, ja:

1. ir ticams, ka budžeta iestāde tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
2. to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā (eksploatācijā);

3. var ticami novērtēt to izmaksas;
4. tos iegādājas, lai bez atlīdzības nodotu vispārējās vadības sektora struktūrām, izņemot to kontrolētus un finansētus komersantus;
5. pārņemot valstij piekritīgo nekustamo īpašumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, nav pieņemts lēmums par tā izmantošanu.

Bibliotēku fondus, izklaides, literāros un mākslas oriģināldarbus, dārgakmeņus un dārgmetālus, antīkos un citus kultūras un mākslas priekšmetus, citas vērtslietas un muzeja krājuma priekšmetus uzskaita pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības.

Ilgtermiņa ieguldījumus iedala šādās grupās:

1. nemateriālie ieguldījumi;
2. pamatlīdzekļi;
3. ilgtermiņa finanšu ieguldījumi.

1.1. Ilgtermiņa aktīva iegādes (saņemšanas) dienas noteikšana

Ilgtermiņa ieguldījuma atzīšanas datums ir diena, kad pašvaldībai pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi no attiecīgā aktīva.

Ilgtermiņa aktīvu iegādēm (saņemšanām) jābūt apliecinātām ar normatīvajos aktos paredzētajiem dokumentiem. Ilgtermiņa aktīva iegādes izdevumus nedrīkst norakstīt izdevumos tūlīt pēc iegādes.

Ilgtermiņa aktīvu uzskaiti kārtoti atbilstoši iegādāto (saņemto) aktīvu veidiem, norādot:

1. iegādes dokumentu, tā numuru;
2. iegādes datumu;
3. sākotnējo vērtību;
4. atrašanās vietu;
5. lietderīgās lietošanas laiku;
6. gadā aprēķināto nolietojuma (amortizācijas) vērtību;
7. atlikušo vērtību;
8. atzīmes par izslēgšanu no uzskaites.

Ilgtermiņa aktīva saņemšana notiek, apstiprinot atbilstošo aktīvu saņemšanas attaisnojuma dokumentu (piemēram, rēķinu vai pieņemšanas – nodošanas aktu).

Ilgtermiņa ieguldījumus, kas iegūti nomas ietvaros, bilancē neuzskaita. Šādus aktīvus uzskaita zembilancē. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, izdevumus atzīstot pārskata periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Nākotnes nomas maksājumus bilancē neuzskaita un reģistrē kā zembilances saistības.

1.2. Ilgtermiņa ieguldījumu iegādes vērtības noteikšana

Ilgtermiņa ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā:

1. ilgtermiņa ieguldījuma pirkšanas cena, tai skaitā muitas nodeva, neatskaitāmie nodokļi, atskaitot saņemtās atlaides;
2. ilgtermiņa ieguldījuma piegādes un pārvietošanas izmaksas līdz tā izmantošanas vietai;
3. darba samaksa, kas tieši radusies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā;

4. ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai izmaksas (ieviešanas, uzstādīšanas, montāžas izmaksas) līdz tā nodošanai un pieņemšanai lietošanā (ekspluatācijā);
5. profesionālo pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecināmas uz ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidošanu.

Izmaksu iekļaušanu ilgtermiņa ieguldījuma (pamatlīdzekļa) vērtībā pārtrauc dienā, kad tas ir nodots lietošanā (ekspluatācijā).

Ilgtermiņa ieguldījumu novērtē budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Komisija vai minētie speciālisti, izmantojot vispārārtzītas vērtēšanas metodes, novērtē ieguldījumu šādos gadījumos:

1. iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu ilgtermiņa ieguldījumu;
2. iekļaujot bilancē ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
3. iekļaujot bilancē maiņas ceļā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
4. nosakot ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu.

Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu vai ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu ilgtermiņa aktīvu, zemes un ēku vērtības noteikšanai var izmantot to kadastrālo vērtību, bet mežaudzēm – Meža valsts reģistra datus.

Iekļaujot bilancē, līdz šim neuzskaitītu ilgtermiņa ieguldījumu, līdz tā novērtēšanai vai vērtības apstiprināšanai nodrošina aktīvu uzskaiti daudzuma vienībās.

Ilgtermiņa aktīva iegādes vērtību uzskaita *euro* valūtā, ja iegāde notikusi ārvalstu valūtā, vērtību nosaka, pārrēķinot iegādes summu ārvalstu valūtā pēc Starptautiskā Valūtas fonda noteiktā valūtas maiņas kursa iegādes dienā.

1.3. Ilgtermiņa aktīvu nolietojuma (amortizācijas) aprēķināšana

Pamatlīdzekļiem nolietojumu un nemateriālajiem ieguldījumiem amortizāciju (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgas lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem, atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos un uzskaita kā uzkrāto nolietojumu.

Lietderīgās lietošanas laiks ir laika periods, kurā plāno izmantot attiecīgo ilgtermiņa aktīvu. Lietderīgās lietošanas laiku nosaka atsevišķi katram nemateriālajam ieguldījumam, pamatlīdzeklim vai to grupām saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un šajā kārtībā noteiktajam.

Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumiem Nr.1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” pamatlīdzekļu kategorijas, grupas un apakšgrupas nolietojuma normu noteikšanai:

Kategorijas, grupas un apakšgrupas numurs	Kategorijas, grupas un apakšgrupas nosaukums	Lietderīgās lietošanas laiks (gadi)	Nolietojuma norma (% gadā)
1.	Ēkas un būves		
1.1.	Dzīvojamās un nedzīvojamās ēkas		
1.1.1.	Monolītās ēkas ar dzelzsbetona vai betona karkasu	150	0.67
1.1.2.	Mūra ēkas	100	1
1.1.3.	Koka guļbūves	50	2
1.1.4.	Saliekamu koka vai metāla paneļu ēkas, koka stāvbūves	30	3.33
1.1.5.	Vieglas konstrukcijas ēkas un pārējās ēkas	15	6.67
1.2.	Transporta būves		
1.2.1.	Metāla, dzelzsbetona, akmens tilti, satiksmes pārvadi un tuneļi	100	1
1.2.2.	Ostas, kuģojamie kanāli un piestātnes	50	2
1.2.3.	Dzelzceļu un pilsētas sliežu ceļi	30	3.33
1.2.4.	Autoceļu klātnes konstrukcijas ar asfaltbetona vai citu melno segumu, cementbetona segumu vai bruģi, koka tilti	20	5
1.2.5.	Ielu klātnes konstrukcijas, lidlauku skrejceļi, meža ceļi, dzelzceļu un pilsētas sliežu ceļu aprīkojums	15	6.67
1.2.6.	Autoceļu klātnes konstrukcijas ar grants vai šķembu segumu, autoceļu un ielu aprīkojums	10	10
1.3.	Inženierbūves (izņemot transporta būves)		
1.3.1.	Ūdens uzkrāšanas būves un meliorācijas sistēmas	50	2
1.3.2.	Sakaru un elektropārvades līnijas, naftas un gāzes cauruļvadi, ūdensnotekas, novadgrāvji, apūdeņošanas spiedvadi	30	3.33
1.3.3.	Ūdensvadu, siltumtrašu, kanalizācijas tīklu un notekūdeņu būves un cauruļvadi, kontūrgrāvji un susinātājgrāvji	20	5
1.3.4.	Sporta, atpūtas būves, citas būves un celtnes	15	6.67
2.	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas		
2.1.	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	10	10
2.2.	Instrumenti, iekārtu un mašīnu piederumi un aprīkojums	5	20
3.	Pārējie pamatlīdzekļi		
3.1.	Transportlīdzekļi		
3.1.1.	Ūdens transportlīdzekļi, dzelzceļa vilces iekārtas, dzelzceļa un tramvaju ritošais sastāvs	20	5
3.1.2.	Gaisa transportlīdzekļi	15	6.67
3.1.3.	Autobusi, trolejbusi, kravas automobiļi, vieglie automobiļi un citi transportlīdzekļi	10	10
3.2.	Datortehnika, sakaru un biroja tehnika	5	20
3.3.	Mēbeles, biroja aprīkojums un pārējie pamatlīdzekļi	10	10

Nemateriālo ieguldījumu paredzamos lietderīgās lietošanas laikus nosaka atbilstoši lietošanas tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecināšos dokumentos noteiktajiem laika periodiem. Ja iegādes līgumos nav noteikts nemateriālā ieguldījuma

lietošanas laiks, nododot to ekspluatācijā tā lietderīgās lietošanas laiks tiek noteikti 5 gadi (amortizācijas norma 20% gadā).

Nemateriālajiem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem nolietojumu (amortizāciju) aprēķina pēc lineārās metodes, kas nosaka, ka aktīva vērtība samazinās sistemātiski ar vienmērīgiem atskaitījumiem aktīva lietderīgās lietošanas laikā.

Saskaņā ar šo metodi katru gadu norakstāmo ilgtermiņa aktīva nolietojuma (amortizācijas) summu aprēķina, dalot ilgtermiņa aktīva sākotnējo vērtību ar noteikto (normatīvo) lietderīgās lietošanas laiku.

Nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa aktīviem aprēķina ne retāk kā reizi pārskata gadā, uzsākot aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa aktīva nodošanas ekspluatācijā un beidzot aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa aktīva ekspluatācijas izbeigšanas.

Pašvaldības uzskaitē esošajām ielām un ceļiem noteikta tā nolietojuma kategorija, kas atbilst garākajam ielas vai ceļa posmam.

Pieņemot uzskaitē lietotu ilgtermiņa aktīvu, pašvaldības izveidota komisija un nepieciešamības gadījumā pieaicināti kvalificēti speciālisti konstatē aktīva tehnisko stāvokli, nosaka ilgtermiņa aktīvam paredzamo atlikušo lietošanas laiku gados (vai mēnešos) atbilstoši normatīvo aktu prasībām un sagatavo novērtēšanas aktu.

Lietotiem ilgtermiņa aktīviem atlikušais lietošanas laiks var būt īsāks nekā ilgtermiņa aktīviem, kas iegādāti jauni.

Sagatavojot bilanci, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu sākotnējās uzskaites vērtību samazina par uzkrātā nolietojuma (amortizācijas) summu, bilancē uzrāda pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus to atlikušajā vērtībā.

Veicot ēku un būvju atjaunošanu, rekonstrukciju vai uzlabojumus, kas pagarina to lietderīgās lietošanas laiku vai būtiski uzlabo to stāvokli, izdevumus pieskaita sākotnējai uzskaites vērtībai. Izmaksu iekļaušanu ilgtermiņa ieguldījuma vērtībā pārtrauc ar brīdi, kad tas ir nodots ekspluatācijā. Turpmākās izmaksas, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī tos remontējot vai labojot, atzīst kā izdevumus periodā, kad tie radušies.

Iekļaujot kapitalizētās izmaksas pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma vērtībā, palielina pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējo vērtību. Sākot ar nākamā mēnesi, nolietojumu (amortizāciju) aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma vērtības.

Ilgtermiņa aktīva kopējā aprēķinātā nolietojuma (amortizācijas) summa nedrīkst pārsniegt ilgtermiņa aktīva kopējo uzskaites vērtību.

Ilgtermiņa aktīviem nolietojumu (amortizāciju) aprēķina līdz to sākotnējās (uzskaites) vērtības pilnīgai norakstīšanai. Ja ilgtermiņa aktīva sākotnējā (uzskaites) vērtība ir pilnīgi norakstīta, bet objektu turpina lietot, nolietojuma aprēķināšanu pārtrauc, bet ilgtermiņa aktīvus saglabā uzskaitē.

Pārskata perioda grāmatvedības kontu slēgšanas procedūru ietvaros tiek pārbaudīts vai visiem ilgtermiņa aktīviem ir aprēķināts nolietojums (amortizācija), vai esošo un no jauna iegādāto pamatlīdzekļu nolietojuma normas (likmes) noteiktas un pielietotas atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laikiem saskaņā ar noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un piemērošanas nosacījumiem.

1.4. Ilgtermiņa aktīvu vērtības samazināšanās

Ilgtermiņa aktīvu vērtības samazināšanās novērtēšana attiecas uz visām aktīvu kategorijām.

Katra pārskata perioda beigās, veicot inventarizāciju, pašvaldība novērtē būtiskumu

nemateriālajiem ieguldījumiem 30% un pamatlīdzekļiem 15% apmērā no uzskaites vērtības un izvērtē vai nav pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa ieguldījumu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības samazinājumu. Izvērtē šādas pazīmes:

1. ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
2. pieņemts valdības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
3. ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
4. ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
5. pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Ja pastāv vismaz viena no iepriekš minētajām pazīmēm – budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, aprēķina vērtības samazinājumu.

Ja gadījumā neviena no uzskaitītajām pazīmēm nepastāv, vērtības samazinājumu ilgtermiņa ieguldījumiem neaprēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumu uzskaita nolietojuma un amortizācijas kontu grupu sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus. Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma atzīšanas, tam turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.

Pašvaldība katra pārskata perioda beigas novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda, ka iepriekšējos pārskatu periodos atzītie ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumi vairs nepastāv vai ir mazinājušies. Izvērtē šādas pazīmes:

1. ievērojami palielinājies vai atjaunojies pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
2. pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas pozitīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
3. pārskata perioda laikā veikti ilgtermiņa ieguldījuma uzlabojumi vai atjaunošana, lai uzlabotu ilgtermiņa ieguldījuma darbību;
4. ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas labvēlīgi ietekmē budžeta iestādes darbību;
5. pieņemts lēmums atsākt ilgtermiņa ieguldījuma izveidi, kas iepriekš apturēta vai pārtraukta pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, samazinot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīstot pārējos ieņēmumus. Palielinātā ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikusī) vērtība nedrīkst pārsniegt uzskaites vērtību, kas būtu noteikta (atskaitot amortizāciju un nolietojumu), ja ilgtermiņa ieguldījumam iepriekšējos periodos nebūtu atzīti zaudējumi no vērtības samazinājuma.

Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma koriģēšanas turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.

Izveidotos ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumus var koriģēt tikai par konkrētā ilgtermiņa aktīva vērtības samazinājuma izmaiņu vērtību.

Izslēdzot no uzskaites ilgtermiņa ieguldījumu, kam veikts vērtības samazinājums, atzīst pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā, norakstot arī

izveidoto vērtības samazinājumu, kas attiecas uz izslēgto ilgtermiņa ieguldījumu.

1.5. Izdevumi, kas rodas ilgtermiņa aktīva lietošanas laikā

Veidojoties izdevumiem saistībā ar jau esošo ilgtermiņa aktīvu, izvērtē izdevumu būtību un to ietekmi uz attiecīgo aktīvu. Veicot ilgtermiņa aktīvu atjaunošanu, rekonstrukciju vai uzlabojumus, kas pagarina ilgtermiņa aktīva lietderīgās lietošanas laiku vai būtiski uzlabo aktīva stāvokli, izdevumus pieskaita aktīva uzskaites vērtībai.

Palielinot ilgtermiņa aktīva uzskaites vērtību, izmaksas kapitalizējot, tās noraksta kopā ar ilgtermiņa aktīvu tā atlikušajā vai pārskatītajā lietderīgās lietošanas laikā.

Ilgtermiņa aktīva esošā stāvokļa saglabāšanas, uzturēšanas, remonta vai labošanas rezultātā radušās izmaksas atzīst kā izdevumus periodā, kad tie radušies.

Par pamatu remontdarbu kapitalizācijai vai iekļaušanai izdevumos uzskata remontdarbu rezultātā iegūto labumu.

Iegādājoties lietotu ilgtermiņa aktīvu, kuru var izmantot paredzētajam mērķim tikai pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas, attiecīgās izmaksas pieskaita ilgtermiņa aktīva uzskaites vērtībai tādā apmērā, lai ilgtermiņa aktīva vērtība pēc šo izmaksu pievienošanas nepārsniegtu ilgtermiņa aktīva aizvietošanai nepieciešamo summu.

1.6. Ilgtermiņa aktīvu izslēgšana no uzskaites

Ilgtermiņa aktīva likvidācijas gadījumos izslēdz aktīvu no uzskaites, samazinot tā uzskaites vērtību par uzkrāto nolietojumu (amortizāciju), vērtības samazinājumu un pēc tam atlikušo (bilances) vērtību noraksta atbilstošajā izdevumu kontā.

Ilgtermiņa aktīva likvidācija notiek, ja pamatlīdzeklis vai nemateriālais ieguldījums ir fiziski vai morāli nolietojies un tālāka ekspluatācija nav iespējama neatkarīgi no tā atlikušās vērtības.

Ilgtermiņa aktīvus var nodot citai budžeta iestādei un var mainīt pret līdzvērtīgiem, ievērojot "Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma" un likuma "Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" un citu normatīvo aktu prasības.

Maiņai paredzēto nekustamo īpašumu un līdzvērtīgu citas personas nekustamā īpašuma novērtēšanu organizē un tā nosacīto cenu nosaka normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā. Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem un to atsavināšana ir ticama.

Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

1. atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
2. atsavināšanas process ir uzsākts;
3. ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Atsavināšanai paredzētajiem ilgtermiņa ieguldījumiem pārtrauc aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ja atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus nav paredzēts turpmāk izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai un to vērtība var tikt atgūta atsavināšanas darījumā.

Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu (vai iepriekš neparedzamu)

apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto aktīvu turpināt izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai.

Atsavināšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto (amortizē) atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam.

1.7. Ilgtermiņa aktīva iznīcināšana vai bojājumi prettiesiskas darbības rezultātā

Ja ilgtermiņa aktīvi tiek iznīcināti vai bojāti prettiesiskas darbības rezultātā, pašvaldība veic visus nepieciešamos pasākumus radīto zaudējumu kompensēšanai (iesniegums tiesībsargājošajām institūcijām, civilprasības celšana tiesā par zaudējumu atlīdzināšanu un citas darbības).

Iznīcināto vai bojāto ilgtermiņa aktīvu izslēdz no uzskaites pēc likvidācijas akta sastādīšanas, atzīstot pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā. No bilances izslēgtos aktīvus uzrāda zembilancē atlikušās vērtības apmērā, jo līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

Ja ir tiesas lēmums par prasības atlīdzināšanas apmēru un laiku, budžeta iestāde atzīst debitora prasības un ieņēmumus atbilstoši tiesas noteiktajam apmēram.

1.8. Ilgtermiņa aktīvu nodošana un saņemšana bez atlīdzības

Ilgtermiņa aktīvus pašvaldība var nodot citai budžeta iestādei (valsts, pašvaldību iestādes un publiski atvasinātās personas). Iestāde, kura nodod bez atlīdzības ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti (pamatlīdzekļa piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, vērtības samazinājumu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un attiecīgu norādi un vērtību, ja pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos).

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, izslēdz:

1. tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu un nolietojumu (amortizāciju), un atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā;
2. izveidoto ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos ieņēmumus;
3. izveidotās pārējās rezerves (mežaudzēm), kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām;
4. nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst ieņēmumus no bezatlīdzības ceļa nodotām vērtībām.

Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības saņem ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par ilgtermiņa ieguldījumu.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes:

1. atzīst tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu, nolietojumu (amortizāciju), un ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (ilgtermiņa ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes);
2. atzīst pārējās rezerves (mežaudzēm) un izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām;

3. atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ilgtermiņa ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;
4. turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā, atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes par ilgtermiņa ieguldījumu;
5. ilgtermiņa ieguldījumu vērtības uzskaita tajā uzskaites kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde. Ja nepieciešams, minētās vērtības pārklasificē atbilstoši budžeta iestādes grāmatvedības uzskaitē.

1.9. Ilgtermiņa ieguldījumu inventarizācijas veikšana

Lai nodrošinātu, ka pašvaldības pārskatos ietverti visi ilgtermiņa ieguldījumi, pārskata perioda beigas veic ilgtermiņa ieguldījumu inventarizāciju:

1. ilgtermiņa ieguldījumu inventarizāciju veic saskaņā ar 2010.gada 24.novembra instrukciju Nr.1 "Par inventarizācijas kārtību Babītes novada pašvaldībā".
2. inventarizāciju veic reizi gadā – laika periodā no trīs mēnešus pirms līdz mēnesi pēc bilances datuma, pārrēķinot inventarizācijas dienā konstatētos atlikumus atbilstoši grāmatvedības datiem pārskata gada beigu dienā;
3. ja nepieciešams (iestādes likvidācijas vai reorganizācijas gadījumā, atbildīgās personas maiņas gadījumā, u.tml.) inventarizāciju veic arī biežāk;
4. nemateriālos ieguldījumus inventarizē, pārbaudot tos saskaņā ar to iegādes attiecīgajiem dokumentiem;
5. lai būtu uzskaitīti visi nekustamie īpašumi, inventarizācijas laikā veic esošo nekustamā īpašuma objektu salīdzināšanu ar Valsts zemes dienesta Kadastra reģistra un Zemesgrāmatas datiem;
6. veicot meža inventarizāciju, aktualizē vērtību atbilstoši Meža valsts reģistra datiem:
 - 6.1.mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst pārējos ieņēmumos;
 - 6.2.iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu esošo mežaudzi, atzīst aktīvu un ieņēmumus atbilstoši Meža valsts reģistra datiem;
7. ilgtermiņa ieguldījumu inventarizāciju veic Babītes novada pašvaldības izpilddirektora ar rīkojumu izveidota inventarizācijas komisija atbildīgās personas klātbūtnē. Ārkārtas gadījumos, ja atbildīgās personas klātbūtne nav iespējama, tad var pieņemt lēmumu par inventarizācijas veikšanu bez atbildīgās personas klātbūtnes.
Inventarizācijas rezultātus apstiprina Babītes novada pašvaldības izpilddirektors.
Finanšu pārskatā par ilgtermiņa ieguldījumiem jāatklāj šāda informācija:
 - 7.1.grāmatvedības politikas, kas pieņemtas un tiek lietotas;
 - 7.2.izmantotās nolietojuma (amortizācijas) metodes;
 - 7.3.ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites vērtība pārskata perioda sākumā;
 - 7.4. iegādātie ilgtermiņa ieguldījumi pārskata periodā iegādes (sākotnējā) vērtībā;
 - 7.5.ilgtermiņa ieguldījumu vērtības palielinājumi pārskata periodā;
 - 7.6.ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājums pārskata periodā;
 - 7.7.izslēgšana no uzskaites pārskata periodā uzskaites (atlikušajā) vērtībā;
 - 7.8. uzkrātais nolietojums (amortizācija) līdz bilances datumam;
 - 7.9. atlikusī ilgtermiņa ieguldījumu bilances vērtība pārskata perioda beigās.

2. Nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

2.1. Nemateriālo ieguldījumu atzīšana uzskaitē, iegāde, saņemšana un izveidošana

Nemateriālie ieguldījumi ir tādi ilgtermiņa ieguldījumi, kas neparādās mantiskā, saredzamā veidā, bet tikai kā īpašumtiesības. Nemateriālo ieguldījumu sastāvā uzskaita nemateriālos aktīvus, kurus plāno izmantot ilgāk par gadu un kuru iegādi finansē no kapitālajiem izdevumiem. Īpašumtiesības uz nemateriālajiem ieguldījumiem nosaka noslēgtie līgumi vai citi ar iegādi saistītie dokumenti.

Nemateriālajos ieguldījumos uzskaita:

1. attīstības pasākumus un programmas;
2. licences, koncesijas un patentus, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības.

Nemateriālajos ieguldījumos uzskaita licences, par kurām ir zināms pēc to iegādes dokumentiem, ka to lietošanas laiks būs ilgāks par gadu. Nemateriālo ieguldījumu uzskaiti veic grāmatvedības uzskaites datorprogrammā ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites kartītēs. Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst iegādes vai izveidošanas vērtībā.

Ja pamatlīdzeklim (datoram, serverim), paredzētā datorprogramma jeb operētājsistēma iegādāta kopā ar datoru, un bez tās dators nevar patstāvīgi darboties, tad tā ir pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa un šīs datorprogrammas vērtību iekļauj attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībā un uzskaita pamatlīdzekļu sastāvā.

Gadījumos, kad datorprogramma nav pamatlīdzekļa neatņemama, un tās izmantošana nav noteikta ar licenci, šādu datorprogrammu uzrāda atsevišķi nemateriālo ieguldījumu sastāvā.

Saņemot attaisnojuma dokumentu, ja nemateriālais ieguldījums ir faktiski saņemts, dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un saistību kontu. Grāmatvedības kontos veic šādus debeta (turpmāk – Db.) un kredīta (turpmāk – Kr.) grāmatojumus:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem

Attīstības pasākumu, programmu izdevumus, ja zināms, ka projektu pabeigs un izmantos, uzskaita kā nemateriālos ieguldījumus. Ja attīstības pasākumu rezultātā atzīst, ka projektu pabeigt ir nelietderīgi, izmaksas iekļauj izdevumos. Zinātnisko un pētniecības darbu izmaksas iekļauj izdevumos to rašanās periodā.

Projektēšanas un plānošanas izmaksas pēc projekta apstiprināšanas dienas (projekta plāna izstrāde, būvniecības plāna izstrāde, projekta uzraudzība u.tml.) iekļauj attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja radušos projektēšanas izdevumus iespējams attiecināt uz konkrētu ilgtermiņa aktīva iegūšanu, būvēšanu vai ražošanu.

Saņemot avansa rēķinu, grāmatojumus neveic, bet to reģistrē pašvaldības uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par nemateriālajiem ieguldījumiem vai nemateriālo ieguldījumu izveidošanas kontu un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmato:

Db.	1180 1140	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot nemateriālo ieguldījumu, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums:

1. palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un saistību kontu par visu pavaddokumentā norādīto summu, grāmato:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņņēmējiem

2. samazina saistību kontu par veikto avansa maksājumu, grāmato:

Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņņēmējiem
Kr.	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Saņemot nemateriālo ieguldījumu bez atlīdzības no citas budžeta vai pašvaldības iestādes, vai arī no padotībā esošas iestādes, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu sākotnējā vērtībā, vērtības samazinājumu, amortizāciju, ieņēmumu kontu atbilstoši darījuma būtībai nemateriālā ieguldījuma atlikušajā vērtībā un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē nemateriālo ieguldījumu vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos. Amortizāciju turpina aprēķināt atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā, atbilstoši saņemtai informācijai par nemateriālo ieguldījumu, grāmato:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	8410	Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija un vērtības samazinājums
	5910	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Ja nemateriālais ieguldījums līdz šim nav iekļauts grāmatvedības uzskaitē, vai inventarizācijas laikā konstatēts pārpalikums, pašvaldībā izpilddirektora ar rīkojumu izveidota komisija nosaka nemateriālā ieguldījuma vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku. Grāmatvedības uzskaitē atzīst nemateriālo ieguldījumu tā noteiktajā vērtībā, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	8581	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējas atzīšanas
	8541	Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārpalikumi

Saņemot nemateriālo ieguldījumu bez atlīdzības (dāvinājumā) un ja nav zināma tā vērtība, saņemšanas dienā, bet ne ilgāk kā divu nedēļu laikā pēc saņemšanas pašvaldībā, pašvaldības izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka tā vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, nemateriālo ieguldījumu uzskaita norādītajā vērtībā.

Saņemot nemateriālo ieguldījumu kā dāvinājumu, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu vai nākamo periodu ieņēmumu (atbilstoši līguma nosacījumiem) kontu, grāmato:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	6000 5914	Pamatdarbības ieņēmumi Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

Saņemot attaisnojuma dokumentu, kas apliecina nemateriālo ieguldījumu izveidošanu, rēķina apmaksas dienā, grāmato:

Db.	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem

Budžeta iestādei pašai iesaistoties nemateriālā ieguldījuma izveidošanā, izmaksas, kas tieši attiecas uz nemateriālā ieguldījuma izveidošanu un sagatavošanu plānotajai izmantošanai, uzskaita nemateriālā ieguldījuma izveidošanas vērtībā.

Uz konkrētā nemateriālā ieguldījuma izveidošanu tieši attiecināmās izmaksas kapitalizē nemateriālā ieguldījuma izveidošanas vērtībā.

Veicot uzlabojumus, kas būtiski uzlabo nemateriālo ieguldījumu funkcionalitāti vai pagarina lietderīgās lietošanas laiku, izmaksu summu par veikto uzlabojumu pieskaita nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtībai (kapitalizē).

Saņemto darbu vai pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecas uz nemateriālā ieguldījuma izveidošanu un kuras iespējams atdalīt no iestādes kopējām izmaksām (konkrētu darbinieku algas, materiāli, pakalpojumi u.tml.), kapitalizē nemateriālā ieguldījuma izveidošanas vērtībā to rašanās dienā saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem, grāmato:

Db.	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	5310 5610 5720	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem Norēķini par darba samaksu Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Pēc nodošanas – pieņemšanas akta (vai akta par nodošanu ekspluatācijā) parakstīšanas izveido nemateriālo ieguldījumu, grāmato:

Db.	1110 1120 1130	Attīstības pasākumi un programmas Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības Pārējie nemateriālie ieguldījumi
Kr.	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Grāmato tāpat, ja nemateriālo ieguldījumu nodod ekspluatācijā, pakāpeniski (pā daļām), ja daļas uzskatāmas par atsevišķu nemateriālā ieguldījuma sastāvdaļu un izmaksas iespējams atdalīt, attiecīgajā nemateriālo ieguldījumu kontā pārgrāmato daļas vērtību saskaņā ar apstiprināto darbu nodošanas – pieņemšanas aktu.

2.2. Nemateriālo ieguldījumu amortizācijas uzskaitē

Nemateriālo ieguldījumu amortizāciju aprēķina pēc lineārās metodes un noraksta izdevumos ne retāk reizi pārskata periodā (gadā), grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija

Vienlaicīgi veic grāmatojumu samazinot nākamo periodu ieņēmumus un atzīstot ieņēmumus pārskata periodā par nogrāmatoto amortizācijas summu, kas aprēķināta ieguldījumam, ja sākotnēji uzskaitīts nākamo periodu ieņēmumos, grāmato:

Db.	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
Kr.	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Ja nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtība ir pilnīgi norakstīta (noamortizēta), bet to turpina lietot, amortizācijas aprēķināšanu pārtrauc, bet nemateriālo ieguldījumu saglabā uzskaitē.

2.3. Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma uzskaitē

Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājumu uzskaita amortizācijas kontu grupas sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus, grāmato:

Db.	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
Kr.	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums

Ja nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, samazinot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīstot pārējos ieņēmumus, grāmato:

Db.	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
Kr.	8593	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma reversēšanas

2.4. Nemateriālo ieguldījumu izslēgšana no uzskaites

Nemateriālo ieguldījumu objektus var izslēgt no bilances uzskaites sakarā ar to atsavināšanu, pilnīgu nolietošanu, nododot citai budžeta iestādei, konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā vai inventarizācijas laikā konstatējot iztrūkumu vai saņemot ekspertu slēdzienu, ka nemateriālais ieguldījums ir nolietots vai sabojāts (pamatojums - ilgtermiņa ieguldījumu norakstīšanas komisijas apstiprināts akts par nemateriālā ieguldījuma norakstīšanu).

Nemateriālo ieguldījumu noraksta, samazinot tā uzskaites vērtību par uzkrāto amortizāciju un pēc tam atlikušo (bilances) vērtību atzīst pārējos izdevumos:

1. norakstot nemateriālā ieguldījuma uzkrāto amortizāciju un vērtības samazinājumu grāmato:

Db.	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija un vērtības samazinājums
Kr.	1100	Nemateriālie ieguldījumi

2. noraksta nemateriālā ieguldījuma atlikušo (bilances) vērtību, grāmato:

Db.	8611	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas
	8641	Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iztrūkumi
Kr.	1100	Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālo ieguldījumu nododot bez atlīdzības citai budžeta iestādei izslēdz tā sākotnējo vērtību un uzkrāto amortizāciju, grāmato:

Db.	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija un vērtības samazinājums
Kr.	1100	Nemateriālie ieguldījumi

Ja nemateriālais ieguldījums iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, to izslēdz no uzskaites. Ja par nemateriālā ieguldījuma iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā pašvaldība ir vērsusies policijā, tad līdz lietas apstākļu noskaidrošanai un lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē.

Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem nemateriālajiem ieguldījumiem pašvaldība saņem atlīdzību un to saskaņā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita pašvaldības budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

3. Pamatlīdzekļu uzskaitē

3.1. Pamatlīdzekļu atzīšana uzskaitē, iegāde, saņemšana un izveidošana

Par pamatlīdzekli atzīst aktīvu, ja:

1. ir ticams, ka budžeta iestādē tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
2. to lietderīgas lietošanas laiks ir ilgāks par 12 mēnešiem no pieņemšanas dienas lietošanā (ekspluatācijā);
3. var ticami novērtēt to izmaksas;
4. vienas vienības iegādes vērtība pārsniedz EUR 213.00, izņemot gadījumus saistībā ar nekustamā īpašuma un atsevišķu specifisku aktīvu atzīšanu, piemēram, bibliotēku fondu, izklaides, literāro un mākslas oriģināldarbu, dārgakmeņu un dārgmetālu, antīko un citu kultūras un mākslas priekšmetu, citu vērtslietu un muzeja krājuma priekšmetu, iekļaušanai pamatlīdzekļu sastāvā;
5. tos iegādājas, lai bez atlīdzības nodotu vispārējas vadības sektora struktūrām, izņemot to kontrolētus un finansētus komersantus.

Ja aktīva vērtība pārsniedz iestādes noteikto vienas vienības minimālo vērtību EUR 213.00, bet tā kalpošanas laiks nepārsniedz gadu, tad aktīvs nav atzīstams par pamatlīdzekli, to uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Babītes novada pašvaldība uzskaita visus esošos pamatlīdzekļus atbilstoši īpašuma (valdījuma, turējuma) tiesībām, kuras nosaka noslēgtie līgumi, īpašumu reģistrācijas

dokumenti vai citi tiesību apliecināšie dokumenti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Pamatlīdzekļu analītiskai uzskaitē atver pamatlīdzekļu uzskaites kartīti, un par pamatlīdzekļi uzrāda šādu informāciju:

1. pamatlīdzekļa nosaukums; un uzskaites konta numurs;
2. iegādes datums, dokuments, summa vai ražošanas izmaksas;
3. lietderīgās lietošanas laiks, kategorija, nolietojuma summa gadā;
4. atbildīgā persona un atrašanās vieta;
5. garantijas laiks, ja tāds ir;
6. un citu nepieciešamo informāciju.

Lai nodrošinātu kontroli par pamatlīdzekļu saglabāšanu, katram objektam (priekšmetam) piešķir inventāra numuru, kas ir vienāds ar pamatlīdzekļu uzskaites kartiņas numuru.

Pamatlīdzekļa saņēmējs pamatlīdzekli saņem kopā ar attaisnojuma dokumentu.

Pamatlīdzekļus klasificē pēc to ekonomiskās būtības un uzskaita, klasificējot pa kontu grupām un kontiem.

Zemi, ēkas un būves uzskaita kontu grupā 1210 „Zeme, ēkas un būves”.

Atsevišķos kontos uzskaita:

1. kontā 1214 „Zemi zem ēkām un būvēm” uzskaita zemi, uz kuras uzbūvētas ēkas, būves vai to pamati. Šeit uzskaita arī pagalmus, dārzu teritorijas un iebrauktuves, kuras uzskaita par ēkas vai būves neatdalāmu sastāvdaļu;
2. kontā 1215 „Kultivētā zeme” uzskaita zemi, kuru izmanto lauksaimniecībā (ieskaitot zemi stādījumiem un augļu dārziem);
3. kontā 1216 „Atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme” uzskaita parku teritorijas un atpūtas vietas;
4. kontā 1217 „Pārējā zeme” uzskaita iepriekš neklasificēto zemi, meža zemi.

Zemi sākotnēji uzskaita iegādes vērtībā vai kadastrāla vērtībā. Ja Latvijas Republikas normatīvie akti paredz, ka jāveic zemes pārvērtēšana, tad tā tiek veikta. Zemes īpašumus reģistrē Zemesgrāmatā.

Ja zeme netiek iegādāta par naudu, tad, par tās iegādes vērtību uzskata zemes kadastrālo vērtību.

Ja zemi iegādājas kopā ar citiem pamatlīdzekļiem, kam aprēķina nolietojumu (ēkas, būves) vai kas pakļauti periodiskai pārvērtēšanai (mežs, ilggadīgie stādījumi) un zemes vērtība nav atsevišķi norādīta pirkuma līgumā, to nosaka pēc kadastrālās vērtības vai sertificēti vērtētāji katram objektam nosaka patieso vērtību, un pirkuma summu sadala proporcionāli patiesajai vērtībai.

Kontu grupā 1210 „Zeme, ēkas un būves” uzskaita arī visas ēkas un būves, ieskaitot to aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir šo ēku un būvju neatņemama sastāvdaļa.

Atsevišķos kontos uzskaita:

1. kontā 1211 „Dzīvojamās ēkas”;
2. kontā 1212 „Nedzīvojamās ēkas”;

Ēkas un būves, kas ir kultūras (arhitektūras) pieminekļi, uzskaita šajā grupā līdzīgu pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to pielietojumam, analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi dzīvojamās ēkas, nedzīvojamās ēkas.

Kontā "1213 Transporta būves" uzskaita ielas, autoceļus, ietves, stāvvietas, lidlauku skrejceļus, sliežu ceļu konstrukcijas, tiltus, satiksmes pārvadus, tuneļus, ostu un piestātņu būves un konstrukcijas un citus tamlīdzīgus objektus.

Kontā 1218 „Inženierbūves” uzskaita visu veidu inženierbūves – sakaru un elektropārvaldes līnijas, ūdensvadus, siltumtrašu un kanalizācijas tīklus, celtnes un būves.

Kontā 1219 „Pārējais nekustamais īpašums” uzskaita iepriekš neklasificēto nekustamo īpašumu – pārējās celtnes un būves, kuras nav iespējams klasificēt kā ēkas.

Kontā 1220 „Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas” uzskaita laboratoriju iekārtas un mašīnas, kuras lieto budžeta iestādēs funkciju izpildes vai sniegto pakalpojumu nodrošināšanai.

Kontu grupā 1230 „Pārējie pamatlīdzekļi”, atsevišķos kontos uzskaita:

1. kontā 1231 „Transportlīdzekļi” uzskaita transportlīdzekļus kravas vai cilvēku pārvadāšanai (kravas un pasažieru automobiļus, autobusus, motociklus, velosipēdus, piekabes un citus transportlīdzekļus);
2. kontā 1232 „Saimniecības pamatlīdzekļi” uzskaita pamatlīdzekļus, kurus izmanto budžeta iestādes saimnieciskās darbības nodrošināšanai;
3. kontā 1233 „Bibliotēku fondi”, uzskaita bibliotēku krājumu veidojošās grāmatas (tai skaitā mācību grāmatas) un citus iespieddarbus, mikrofilmas, skaņu ierakstus un citus informācijas nesējus;
4. kontā "1234 Izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi" uzskaita oriģinālfilmas, skaņu ierakstus, manuskriptus un mākslas darbus;
5. kontā "1235 Dārgakmeņi un dārgmetāli" uzskaita dārgmetālus un dārgakmeņus, kurus neizmanto ražošanas procesos;
6. kontā "1236 Antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti" uzskaita gleznas, skulptūras un citus mākslas priekšmetus, kas atzīti par mākslas darbiem, kā arī antīkos priekšmetus. Šajā kontā uzskaita arī likumā noteiktajā kārtībā reģistrētus muzeju krājuma sastāvā esošos kultūras un mākslas priekšmetus, kuri nav uzskaitīti citos pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to pielietojumam, neatkarīgi no to vērtības;
7. kontā 1238 „Datortehnika, sakaru un cita biroja tehnika” uzskaita datorus, serverus, kopētājus, faksa aparātus, telefonus, mobilos telefonus un citu biroja tehniku;
8. kontā 1239 „Iepriekš neklasificētie pārējie pamatlīdzekļi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos pārējos pamatlīdzekļus.

Kontā 1240 „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” uzskaita izmaksas, kas attiecas uz konkrēta objekta izveidošanu vai celtniecību līdz dienai, kad objektu nodod ekspluatācijā. Šajos kontos uzskaita arī iekārtu un mašīnu vērtības, kas ir saņemtas, bet vēl nav uzstādītas un nav nodotas ekspluatācijā. Analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi:

1. kontā 1241 „Pamatlīdzekļu izveidošana” uzskaita izmaksas, kas attiecas uz konkrēta pamatlīdzekļa izveidošanu līdz tā nodošanai ekspluatācijā un saņemto, bet vēl neuzstādīto pamatlīdzekļu vērtību līdz to nodošanai lietošanā;
2. kontā 1242 „Nepabeigtā būvniecība” uzskaita būvniecības izmaksas līdz pamatlīdzekļa nodošanai ekspluatācijā.

Kontu grupas 1250 „Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi” uzskaita valsts un pašvaldības nekustamos īpašumus, kas nodoti turējumā kapitālsabiedrībām nodalot atsevišķi:

1. kontā 1251 „Turējumā nodotā valsts un pašvaldību zeme”;
2. kontā 1252 „Turējumā nodotās valsts un pašvaldības ēkas un būves”;
3. kontā 1259 „Turējumā nodotie valsts un pašvaldības citi nekustamie īpašumi”.

Babītes novada pašvaldības īpašumā esošus nekustamos īpašumus, kuri nodoti turējumā kapitālsabiedrībai, atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu (kontu grupa 1250 „Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi”, konts 1295 „Turējumā nodoto valsts un pašvaldību ēku un būvju uzkrātais nolietojums”).

Kontā 1262 „Augļu dārzi un citi regulāri ražojošo koku stādījumi” uzskaita kokus, kurus audzē ražas iegūšanai.

Kontā 1263 „Mežaudzes” uzskaita mežaudzes, kuru vērtība mainās, tām augot. Meža zemi uzskaita atsevišķi kontā 1217 „Pārejā zeme”.

Kontā 1264 „Turējumā nodotie valsts un pašvaldības bioloģiskie un pazemes aktīvi” uzskaita valsts un pašvaldības bioloģiskos un pazemes aktīvus, kas nodoti turējumā kapitālsabiedrībām.

Kontā 1269 „Pārējie bioloģiskie aktīvi” uzskaita ilggadīgos stādījumus un citus līdzīgus aktīvus, kuru vērtība mainās, tiem augot, un kuri nav uzskaitāmi par pazemes aktīviem, mežaudzēm, augļu dārziem un citiem regulāri ražojošiem koku stādījumiem.

Kontā 1270 „Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos” uzskaita kapitālos ieguldījumus ēkās vai citos pamatlīdzekļos (ēku rekonstrukcija, uzlabošana, atjaunošana), kas nav budžeta iestādes īpašumā, ja tādi ieguldījumi ir atļauti īres, nomas un apsaimniekošanas līgumos vai paredzēti investīciju projektos. Attiecīgos ieguldījumus uzskaita kā nomātā īpašuma uzlabojumus.

Kontā 1280 „Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem” uzskaita samaksātās priekšpmaksas par pamatlīdzekļu iegādi, analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi pa pamatlīdzekļu grupām.

Kontā 1290 „Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums” uzskaita aprēķināto nolietojumu, nodalot atsevišķi pa pamatlīdzekļu grupām.

Kontā 1299 „Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums” uzskaita aprēķināto vērtības samazinājumu pamatlīdzekļiem.

Pārskata perioda grāmatvedības kontu slēgšanas procedūru ietvaros pārbauda vai pamatlīdzekļi uzskaitīti atsevišķos kontos atbilstoši pamatlīdzekļu grupām un kontu plānam.

Saņemot par pamatlīdzekļa iegādi pamatojošu attaisnojuma dokumentu, dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un saistību kontu, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Saņemot avansa maksājuma rēķinu, grāmatojumus neveic, bet rēķinu reģistrē pašvaldības uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par pamatlīdzekļiem vai pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības kontu (pamatojums – maksājuma uzdevums) un kreditē to naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmato:

Db.	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot pamatlīdzekli, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, par visu summu palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un saistību kontu, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Un veic otru grāmatojumu, samazinot saistību kontu par veikto avansa maksājumu:

Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem
Kr.	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Saņemot bez atlīdzības pamatlīdzekli no citas budžeta vai pašvaldības iestādes ar pieņemšanas – nodošanas aktu, turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtai informācijai par pamatlīdzekli. Pašvaldība atzīst saņemtā pamatlīdzekļa sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu, nolietojumu, un atlikušajā (bilances) vērtībā atzīst ieņēmumus, nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	8410 5910 1290	Ieņēmumi no bezpalīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām Nākamo periodu ieņēmumi Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums

Ja pašvaldībai piederošs pamatlīdzeklis līdz šim nav bilances uzskaitē vai inventarizācijas laikā konstatēts pārpalikums, tad nosaka pamatlīdzekļa vērtību saskaņā ar normatīvajos aktos grāmatvedības un budžeta jomā noteiktajām prasībām un iekļauj pamatlīdzekli bilancē, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	8581 8541	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārpalikumi

Pašvaldība līdz 2010.gada 31.decembrim veica zemes (izņemot iegādāto zemi) pārvērtēšanu pēc kadastrālas vērtības.

Pārskata gada beigās salīdzina pašvaldības nekustamos īpašumus ar Valsts zemes dienesta Kadastra reģistra datiem. Ja ir bijuši zemes uzmērīšanas darbi vai platību precizēšana, tām palielienoties, grāmato:

Db.	1214 1215 1216 1217 1251	Zeme zem ēkām un būvēm Kultivētā zeme Atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme Pārējā zeme Turējumā nodotā valsts un pašvaldību zeme
Kr.	8581	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas

Zemes platībām samazinoties, grāmato:

Db.	8611	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas
Kr.	1214 1215 1216 1217 1251	Zeme zem ēkām un būvēm Kultivētā zeme Atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme Pārējā zeme Turējumā nodotā valsts un pašvaldību zeme

Iekļaujot pašvaldības bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu mežaudzi, atzīst aktīvu atbilstoši meža inventarizācijas datiem, grāmato:

Db.	1263	Mežaudzes
Kr.	8581	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas

Atbilstoši Meža likuma 29.pantam meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vismaz reizi 20 gados veic atkārtotu meža inventarizāciju. Mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst tekošā pārskata gada ieņēmumos, grāmato:

Db.	1263	Mežaudzes
Kr.	8591	Ieņēmumi no mežaudžu vērtības palielinājuma

Ja, pēc Meža valsts reģistra datiem, ir mežaudzes vērtības samazinājums, tad grāmato:

Db.	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
Kr.	1263	Mežaudzes

Pamatlīdzekļi saņemot dāvinājumā, saņemšanas dienā, bet ne vēlāk kā divu nedēļu laikā pēc saņemšanas iestādē nosaka tā vērtību. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, pamatlīdzekļi uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes ar rīkojumu izveidotā komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā pamatlīdzekļa vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku (pamatlīdzekļiem, kuru lietošanas laiks ir ierobežots).

Pamatlīdzekļi saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo pamatlīdzekļa kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumu kontu (atbilstoši līguma nosacījumiem), grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi
	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
	5154	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

Saņemot attaisnojuma dokumentu, kas apliecina pamatlīdzekļa izveidošanu, dokumenta saņemšanas dienā, grāmato:

Db.	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Budžeta iestādei pašai izveidojot pamatlīdzekļi (saņemto darbu vai pakalpojumu izmaksas), kuras iespējams atdalīt no iestādes kopējām izmaksām un kas attiecas uz ieguldījuma izveidošanu – konkrētu darbinieku algas un materiāli, grāmato:

Db.	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Kr.	5310 5610 5720	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuuzņēmējiem Norēķini par darba samaksu Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Pēc nodošanas un pieņemšanas akta (vai akta par nodošanu ekspluatācijā) parakstīšanas izveidotā pamatlīdzekļa vērtībā (uzkrāto izdevumu kopsummā) samazina pamatlīdzekļu izveidošanas kontu un palielina attiecīgo pamatlīdzekļu uzskaites kontu, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

Pamatlīdzekli nododot ekspluatācijā pakāpeniski (pa daļām), ja daļas uzskatāmas par atsevišķu pamatlīdzekļa sastāvdaļu un izmaksas iespējams atdalīt, attiecīgajā pamatlīdzekļa kontā pārgrāmato daļas vērtību saskaņā ar apstiprināto darbu nodošanas – pieņemšanas aktu un samazina pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās būvniecības kontu.

Pamatlīdzekļus, kas sastāv no atsevišķām komplektējošām daļām, kuras var izmantot un uzskaitīt atsevišķi (datorsistēmas bloks, monitors, printeris u.tml.), uzskaita kā atsevišķus pamatlīdzekļus.

Nepieciešamības gadījumā uzskaitē esošos pamatlīdzekļus, kuri uzskaitīti kā komplekti, var izkomplektēt, nosakot katrai izkomplektētai pamatlīdzekļu vienībai atsevišķu vērtību. Izkomplektējamo pamatlīdzekļu vērtību nosaka ar rīkojumu izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu.

Pamatlīdzekļus, kas sastāv no komplektējošām daļām, kuras nevar izmantot, un uzskaitīt atsevišķi uzskaita kā vienu aktīvu.

Ja pamatlīdzeklim ilgstoši lietojamu daļu aizstāj ar jaunu komplektējošo daļu, kuru nevar izmantot atsevišķi, no jauna uzstādītās daļas iegādes vērtību pievieno attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībai, savukārt nomainītās daļas tiek izslēgtas no pamatlīdzekļu sastāva to bilances vērtībā.

Ja nomainītās pamatlīdzekļa daļas uzskaites vērtība nav atsevišķi aprēķināta, tas ir, ja izslēdzamā pamatlīdzekļa daļa nav nolietota atsevišķi no pārējā pamatlīdzekļa, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, nosaka izslēdzamās pamatlīdzekļa daļas vērtību atbilstoši amortizētajām aizstāšanas izmaksām. Amortizētās aizstāšanas izmaksas ir pamatlīdzekļa vērtība, kas aprēķināta, atskaitot no jauna, līdzvērtīga pamatlīdzekļa iegādes vērtības nolietojumu pēc aizstātā pamatlīdzekļa nolietojuma likmes, uzskaitot nolietojumu tik ilgu laiku, cik ilgi budžeta iestāde lietojusi aizstāto pamatlīdzekli. Grāmatojumi:

1. veikts kapitālais remonts, grāmato:

Db.	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuuzņēmējiem

2. kapitālā remonta izdevumus pieskaita pamatlīdzekļa sākotnējai vērtībai, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

3. aprēķina un izslēdz aizstātās nomainītās daļas nolietojumu, grāmato:

Db.	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	1200	Pamatlīdzekļi

4. aprēķina un izslēdz amortizētās aizstāšanas izmaksas, grāmato:

Db.	8611	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas
Kr.	1200	Pamatlīdzekļi

Ja pašvaldība pamatlīdzekli iegūst maiņas ceļā, apmainot pret līdzīgu aktīvu, uzskaitē pielieto atdotā aktīva nosacītās cenas vērtību. Darījumu pēc ekonomiskās būtības pielīdzina pārdošanai, atzīstot ieņēmumus vai izdevumus:

1. izslēdz no bilance uzskaites maiņas ceļā atdodamā pamatlīdzekļa vērtību, grāmato:

Db.	8612	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	2132	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

2. uzskaitē atzīst maiņas ceļā iegūtā pamatlīdzekļa vērtību, grāmato:

Db.	1200	Pamatlīdzekļi
Kr.	8581	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē

3. ja maiņas ceļā atdodamā pamatlīdzekļa novērtētā vērtība ir lielāka nekā saņemtā pamatlīdzekļa vērtība, tad pašvaldībai pienākošos starpību atzīst kā ieņēmumus no pamatlīdzekļu pārdošanas, grāmato:

Db.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	8510	Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas

3.2. Pamatlīdzekļu nolietojuma uzskaitē

Budžeta iestādēs bilancē iekļauto un no jauna iegādāto (vai citādi iegūto) pamatlīdzekļu lietošanas laiku un tiem atbilstošas nolietojuma normas nosaka saskaņā ar šajā kārtībā noteiktajām kategorijām, grupām un apakšgrupām, kas atbilst 2009.gada 15.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1486 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti".

Nolietojumu turpina aprēķināt arī pamatlīdzekļu tehnisko apkopju, remontu un rekonstrukciju laikā.

Veicot pamatlīdzekļa rekonstrukciju, uzlabošanu vai atjaunošanu, pēc kuras būtiski mainās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiks, pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiku var pārskatīt, attiecīgi koriģējot pamatlīdzekļa nolietojumu aprēķinu kārtējam periodam un nākamajiem periodiem.

Pamatlīdzekļiem pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas sākot ar nākamo mēnesi, nolietojumu aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vērtības, atlikušajā vai pārskatītajā

lietderīgās lietošanas laikā.

Nolietojumu neaprēķina zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, kultūras un dabas pieminekļiem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un citām kultūrvēsturiskajām vērtībām.

Aprēķināto pamatlīdzekļu nolietojumu atzīst izdevumos un uzskaita kā uzkrāto nolietojumu atbilstoši attiecīgajam pamatlīdzekļu veidam, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	1291	Ēku un būvju uzkrātais nolietojums
	1292	Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums
	1293	Pārējo pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums
	1295	Turējumā nodoto valsts un pašvaldību īpašumu uzkrātais nolietojums

Vienlaicīgi veic grāmatojumu, samazinot nākamo periodu ieņēmumus un atzīstot pārskata periodā pamatdarbības ieņēmumus par nogrāmatoto nolietojuma summu, kas aprēķināta pamatlīdzekļiem, kas sākotnēji uzskaitīti nākamo periodu ieņēmumos, grāmato:

Db.	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi

3.3. Pamatlīdzekļu kapitālo ieguldījumu un remonta izmaksu uzskaitē

Izmaksas, kas uzlabo attiecīgā pamatlīdzekļa stāvokli (pamatlīdzekļa rekonstrukcija, uzlabošana vai atjaunošana) tā lietderīgās lietošanas laikā vai būtiski maina esošā pamatlīdzekļa īpašības, salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem, iekļauj pamatlīdzekļa vērtībā (kapitalizē).

Veicot pamatlīdzekļa rekonstrukciju, uzlabošanu vai atjaunošanu, pēc kuras būtiski mainās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiks, pamatlīdzekļa atlikušo lietderīgās lietošanas laiku var pārskatīt, attiecīgi koriģējot pamatlīdzekļa nolietojuma aprēķinu kārtējam periodam un nākamajiem periodiem.

Beidzoties remonta darbiem, pašvaldībā izveidota komisija sastāda aktu par pamatlīdzekļa vērtības maiņu, kurā norāda visas ar pamatlīdzekļa remontu saistītās izmaksas un nosaka lietderīgās lietošanas laiku. Aktu paraksta atbildīgā persona, apstiprina pašvaldības izpilddirektors un viens eksemplārs tiek iesniegts Finanšu un grāmatvedības daļā.

Izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst kā pamatdarbības izdevumus periodā, kad tās radušās.

3.4. Pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma uzskaitē

Katra pārskata perioda beigās, veicot gada inventarizāciju, novērtē vai nepastāv kādas pazīmes, kas norādītu uz pamatlīdzekļu vērtības būtisku samazinājumu. Ja šādas norādes pastāv, nosaka pamatlīdzekļa atgūstamo vērtību, un samazina pamatlīdzekļa atlikušo (bilances) vērtību līdz atgūstamajai vērtībai, uzskaitot pamatlīdzekļu vērtības samazinājumu un atzīstot izdevumus, grāmato:

Db.	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
Kr.	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Ja pamatlīdzekļa vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina pamatlīdzekļa atlikušo (bilances) vērtību, samazinot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumos. Pamatlīdzekļa vērtības samazinājumu var koriģēt tikai par konkrētā ilgtermiņa aktīva vērtības samazinājuma izmaiņu vērtību, grāmato:

Db.	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
Kr.	8593	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma reversēšanas

3.5. Pamatlīdzekļu izslēgšana no uzskaites

Pamatlīdzekļu izslēgšanas iemesli var būt:

1. pilnīga fiziskā nolietošana;
2. neatjaunojami bojājumi avārijas, stihiskas nelaiemes vai prettiesiskas darbības dēļ;
3. konstruktīva nolietošana, kad pamatlīdzekļa tālāka ekspluatācija kļūst ekonomiski neizdevīga;
4. atsavināšana vai bezatlīdzības nodošana citai budžeta iestādei vai pašvaldībai.

Par pamatlīdzekļa norakstīšanu sastāda aktu, kurā uzrāda šādus rekvizītus un informāciju:

1. pašvaldības nosaukums un reģistrācijas numurs;
2. dokumenta nosaukums un numurs un sagatavošanas datums;
3. komisijas sastāvs (atsauce uz dokumentu, kas pamato komisijas izveidošanu);
4. pamatlīdzekļa nosaukums, numurs, iegādes vai ekspluatācijā nodošanas datums, iegādes vērtība, atlikusī vērtība, aprēķinātais nolietojums;
5. pamatlīdzekļa atrašanās vieta;
6. tehniskais stāvoklis, likvidācijas pamatojums un informācija par utilizāciju;
7. pašvaldības domes lēmumu par pamatlīdzekļa norakstīšanu un izslēgšanu no bilances uzskaites, ja tā atlikusī vērtība ir virs EUR 700.00.

Pēc atbildīgās personas ierosinājuma komisija apseko konkrēto pamatlīdzekli un sastāda aktu. Vienu akta eksemplāru, kuru pašvaldības izpilddirektors ir apstiprinājis, iesniedz Finanšu un grāmatvedības daļā.

Pamatlīdzekli norakstot, likvidējot, atsavinot, vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā un inventarizācijas laikā konstatējot iztrūkumu, izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto nolietojumu un atzīst pārējos izdevumus atlikušajā (bilances) vērtībā.

Ja pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites sakarā ar norakstīšanu, tad noraksta pamatlīdzekļa uzkrāto nolietojumu, grāmato:

Db.	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi

un noraksta pamatlīdzekļa atlikušo vērtību, ja tāda ir, un atzīst pārējos izdevumus, grāmato:

Db.	8611	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas
Kr.	1210 1220 1230	Zeme, ēkas un būves Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļi, nododot bez atlīdzības citai budžeta iestādei vai pašvaldībai, izslēdz tā nolietojumu un vērtības samazinājumu, grāmato:

Db.	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	1210 1220 1230	Zeme, ēkas un būves Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi

Nodotā pamatlīdzekļa atlikušo vērtību, ja tāda ir, atzīst izdevumos, grāmato:

Db.	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
Kr.	1210 1220 1230	Zeme, ēkas un būves Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi

Ja pamatlīdzeklis iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, pamatlīdzekļi izslēdz no uzskaites. Ja par pamatlīdzekļa iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā pašvaldība ir vērsusies tiesībsargājošās iestādēs, tad līdz lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem pamatlīdzekļiem pašvaldība saņem atlīdzību un to saskaņā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita pašvaldības budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

3.6. Atsavināšanai paredzēto pamatlīdzekļu grāmatojumi

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā tai brīdī, kad ir noslēgts pirkuma līgums un ir skaidra pārliecība par procesa pabeigšanu.

Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

1. atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
2. atsavināšanas process ir uzsākts;
3. ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pārtrauc aprēķināt nolietojumu un uzkrāto nolietojumu izslēdzot no uzskaites, grāmato:

Db.	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi

Uzskaitot apgrozāmo līdzekļu sastāvā atlikušajā vērtībā, grāmato:

Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi

Noslēdzot pirkuma līgumu, pašvaldība izraksta rēķinu, grāmato:

Db.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
	1410	Citas ilgtermiņa prasības
Kr.	8510	Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas
	5723	Pievienotās vērtības nodoklis

Atsavināto ilgtermiņa ieguldījumu izslēdz no uzskaites, grāmato:

Db.	8612	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atsavināšanas
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

Atsavināšanai paredzētos pamatlīdzekļus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto pamatlīdzekli turpināt izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai. Pamatlīdzekli atjauno atlikušajā vērtībā un nolieto atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc pamatlīdzekļa atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā. Grāmato:

Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

4. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaitē

Ieguldījumu kapitālsabiedrību kapitālā uzskaitē

Ieguldījumus kapitālsabiedrību kapitālā veic naudā vai mantiska ieguldījuma veidā. Babītes novada pašvaldība ilgtermiņa finanšu ieguldījumus radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās uzskaita pēc pašu kapitāla metodes un pārējos finanšu ieguldījumus uzskaita pēc izmaksu metodes.

Par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu iegādes datumu uzskata dienu, kad pašvaldībai

pāriet riski un ekonomiskie labumi no attiecīgā aktīva. Parasti par iegādes datumu uzskata dienu, kad attiecīgās kapitāla daļas reģistrē pašvaldības vārdā Komercreģistrā. Pašvaldībai iegādājoties kapitāla daļas, norēķinoties naudā, kapitāla daļu iegādes dienā palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina naudas vai saistību kontus, grāmato:

Db.	1310 1320 1350	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	2600 5310	Naudas līdzekļi Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Saskaņā ar kapitāla daļu pirkšanas līgumu, ja naudu par kapitāla daļām iestāde samaksā pirms īpašumu tiesību saņemšanas, naudas samaksas dienā, grāmato:

Db.	1380	Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Dienā, kad kapitāla daļu īpašuma tiesības pāriet pašvaldībai, palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina avansu kontu, grāmato:

Db.	1310 1320 1350	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	1380	Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Ja pašvaldība, veicot mantisko ieguldījumu, iegūst kapitālsabiedrības kapitāla daļas, tad:

1. saskaņā ar Babītes novada pašvaldības domes lēmumu, konkrēto aktīvu izslēdz no ilgtermiņa ieguldījumu sastāva un atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā ieguldījuma atlikušajā vērtībā;
2. noraksta uzkrāto nolietojumu, grāmato:

Db.	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums
Kr.	1210 1220 1230	Zeme, ēkas un būves Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi (atbilstošais subkonts)

3. iekļauj apgrozāmo līdzekļu sastāvā pamatlīdzekļa atlikušajā vērtībā, grāmato:

Db.	2132	Krājumi un Ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	1210 1220 1230	Zeme, ēkas un būves Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi (atbilstošais subkonts)

4. saskaņā ar pieņemšanas - nodošanas aktu, aktīvu izslēdz no apgrozāmo līdzekļu sastāva un atzīst atbilstošos pārējos izdevumus, grāmatojot:

Db.	8612	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atsavināšanas
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

5. iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un finanšu ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā, kas reģistrēta Komercreģistrā, grāmato:

Db	1310 1320 1350	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	8150	Ieņēmumi no mantiska ieguldījuma radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās

Ja papildus kapitāla daļu iegādes rezultātā, kapitālsabiedrībā, kur līdz šim piederēja no 20 līdz 50 procentiem kapitāla, proporcionālā līdzdalība pārsniedz 50 procentus, attiecīgo ieguldījumu pārgrāmato no ieguldījumiem asociētajās kapitālsabiedrībās uz ieguldījumiem radniecīgajās kapitālsabiedrībās, grāmatojot:

Db	1310	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	1320	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

Kapitālu daļu pārdošanas rezultātā gūst ieņēmumus, ja kapitāla daļu pārdošanas vērtība ir lielāka nekā kapitāla daļu bilances vērtība, tad:

1. vispirms noraksta kapitāla daļas uzskaites vērtībā, grāmato:

Db.	8230	Izdevumi no kapitāla daļu pārdošanas, vērtspapīru pārdošanas un pārvērtēšanas
Kr.	1310 1320 1350	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

2. pēc tam grāmato prasības kapitāla daļu pārdošanas vērtībā:

Db.	2310	Pircēju un pasūtītāju parādi
Kr.	8130	Ieņēmumi no kapitāla daļu pārdošanas, vērtspapīru tirdzniecības un pārvērtēšanas

Ja kapitālsabiedrību likvidē un budžeta iestāde likvidācijas rezultātā saņem mantu, mantas vērtībā noraksta kapitāla daļas, grāmato:

Db.	1000 2000	Ilgtermiņa ieguldījumi Apgrozāmie līdzekļi
Kr.	1310 1320 1350	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Ja saņemtās mantas vērtība ir mazāka nekā iepriekš uzskaitītā ieguldījumu vērtība, starpību noraksta izdevumos.

Pielietojot pašu kapitāla metodi, pašvaldība katra pārskata gada beigās veic ieguldījumu radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrības pārvērtēšanu.

Ja radniecīgo vai asociēto kapitālsabiedrību pārskata gada rezultāts ir peļņa, pašvaldība palielina attiecīgā ieguldījuma uzskaites vērtību un atzīst ieņēmumus, grāmato:

Db.	1310 1320	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	8140	Ieņēmumi no ilgtermiņa finanšu ieguldījuma pārvērtēšanas vai pārsnieguma

Ja radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību pārskata gada rezultāts ir zaudējumi, par kapitālsabiedrības zaudējumu daļu samazina attiecīgā ieguldījuma uzskaites vērtību (līdz nulles vērtībai) un atzīst zaudējumus no līdzdalības radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrības, grāmato:

Db.	8240	Izdevumi no ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas un vērtības samazinājuma
Kr.	1310 1320	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

Uzskaiti pārējām kapitālsabiedrībām pašvaldība veic pēc izmaksu metodes.

Pārskata gadā apstiprinātās, bet neizmaksātās kapitālsabiedrības dividendes proporcionāli ieguldījuma daļai un citus maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmantošanu uzskaita kā zembilances prasības, grāmato:

Db.	9120	Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu
Kr.	9900	Zembilances starpkonts

Pārskata gadā kapitālsabiedrības izmaksātās dividendes proporcionāli ieguldījuma daļai un citus maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmantošanu iekļauj budžeta ieņēmumos normatīvajos aktos budžeta un finanšu jomā noteiktajā kārtībā. Saņemtos naudas līdzekļus atzīst finanšu ieņēmumos un paralēli to apmērā samazina zembilancē uzskaitītās prasības, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	8140	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas vai pārsnieguma

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu. Būtiskums ir 15% no uzskaites vērtības.

Finanšu pārskatā par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem ir jāatklāj šāda informācija:

1. kapitālsabiedrības nosaukums un reģistrācijas numurs;
2. ilgtermiņa finanšu ieguldījuma uzskaites vērtība pārskata perioda sākumā un beigās;
3. ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmaiņas pārskata periodā – palielinājums vai samazinājums;
4. līdzdalības daļa izteikta procentos pārskata perioda sākumā un beigās;
5. kapitālsabiedrības pašu kapitāls pārskata perioda sākumā un beigās.

5. Apgrozāmo līdzekļu uzskaitē

Apgrozāmie līdzekļi ir aktīvi, kurus budžeta iestāde plāno izmantot gada laikā un ilgāk, kuri neatbilst pamatlīdzekļu uzskaites kritērijiem, vai kuru apmaksa paredzēta gada laikā no bilances datuma. Apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaita:

1. aktīvus, ja vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vērtību EUR 213.00;
2. lauksaimniecības krājumus;
3. atsavināšanai paredzētus ilgtermiņa ieguldījumus.

Apgrozāmos līdzekļus iedala un uzskaita šādās grupās:

1. krājumi;
2. debitori (prasības);
3. nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem;
4. īstermiņa finanšu ieguldījumi;
5. naudas līdzekļi.

Apgrozāmos līdzekļus sākotnēji novērtē iegādes vai ražošanas pašizmaksas vērtībā:

1. iegādes pašizmaksu aprēķina, aktīvu iegādes cenai pieskaitot ar pirkumu saistītos izdevumus;
2. ražošanas pašizmaksu aprēķina, saskaitot izejvielu un materiālu izlietojumu atbilstoši iegādes izmaksām un ražojumu izgatavošanas izmaksām. Pārdošanas izmaksas neiekļauj ražošanas pašizmaksā.

5.1. Krājumu uzskaitē

Krājumi ir budžeta iestādes īstermiņa aktīvi, kas paredzēti tās darbības nodrošināšanai, atsavināšanai un materiālu vai izejvielu veidā atrodas vai tiks izlietoti saimnieciskās darbības procesā viena gada laikā no iegādes brīža.

Krājumi ir arī pašu saražotās gatavās preces vai nepabeigtie ražojumi, kā arī materiāli un izejvielas, kuras tiks izmantotas ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas procesos.

Grāmatvedības uzskaitē krājumu novērtēšanai piemēro FIFO metodi. FIFO metode balstās uz pieņēmumu, ka tās krājumu vienības, kuras pirmās iepirkta, pirmās arī tiek izlietotas.

Ja krājumi ir bojāti pilnīgi vai daļēji novecojuši vai to patiesā vērtība ir kļuvusi

zemāka par to iegādes vērtību, krājumu vērtību samazina vai noraksta.

Krājumu sastāvā uzskaita inventāru. Inventārs ir materiāls aktīvs ar iegādes vērtību līdz EUR 213.00, ar neierobežotu kalpošanas laiku (ātri nolietojamais inventārs, apģērbi, apavi, gultas piederumi) un kuri neatbilst pamatlīdzekļu noteiktiem kritērijiem.

Krājumu inventarizāciju veic reizi gadā – periodā – trīs mēnešus pirms un mēnesi pēc bilances datuma, bet, ja nepieciešams (atbildīgās personas maiņas gadījumā u.tml.), arī biežāk.

Veicot inventarizāciju, krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijam (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, tāpat kā pamatlīdzekļiem, izvērtē, vai nav pazīmes, kas norāda uz krājumu vērtības samazinājumu. Konstatēto krājumu vērtības samazinājumu uzskaita atsevišķā kontā krājumu grupas sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus.

Finanšu pārskatā par krājumiem jāsniedz šāda informācija:

1. krājumu novērtēšanā pielietotā grāmatvedības politika un izmaksu metode;
2. krājumu kopējā uzskaites vērtība sadalījumā pa finanšu pārskatu posteņiem, arī salīdzināmo informāciju par iepriekšējo pārskata periodu;
3. krājumu iegāde un pārdošana;
4. krājumu uzskaites vērtības izmaiņas;
5. krājumu izlietošana, norakstīšana un atsavināšana.

Krājumus uzskaita bilances kontu grupā 2100 „Krājumi”.

Kontu grupā "2110 Izejvielas un materiāli" uzskaita izejvielas un materiālus, mācību un zinātniskiem mērķiem paredzētus materiālus, pārtikas produktus, zāles, medikamentus, medicīnas materiālus, saimniecības materiālus, kancelejas piederumus, kurināmo, degvielu, smērvielas, mašīnu iekārtas un rezerves daļas (kuras nav pamatlīdzekļi), kā arī pārējos iepriekš neklasificētos materiālus un izejvielas.

Kontā "2111 Materiāli mācību, zinātniskiem un citiem mērķiem" uzskaita reaktīvus un ķīmikālijas, stikla un citu materiālu laboratoriju traukus, metālus (ieskaitot dārgmetālus), elektro materiālus, radio materiālus, foto piederumus, papīru mācību programmu, mācību līdzekļu un zinātnisku darbu izdošanai, izmēģinājumu dzīvniekus un citus materiālus mācību vajadzībām un zinātniskās pētniecības darbiem.

Kontā 2112 „Pārtikas produkti” uzskaita pārtikas produktus iestādēs, kas nodrošina ēdināšanas pakalpojumus.

Kontā 2113 „Medikamenti, zāles un medicīnas materiāli” uzskaita medikamentus, zāles, medicīnas un citus tamlīdzīgus materiālus.

Kontā 2114 „Saimniecības materiāli un kancelejas piederumi” uzskaita ikdienas vajadzībām lietojamus saimniecības materiālus (elektrospuldzes, ziepes, suku, veļas pulveri un citus), biroja un kancelejas piederumus, būvmateriālus kārtējam un kapitālajam remontam,

Kontā 2115 „Kurināmais, degviela, smērvielas” uzskaita visu veidu kurināmo (malka, ogles), degvielu, smērvielas (benzīnu, autoeļļas) un citus tamlīdzīgus krājumus.

Kontā 2116. „Mašīnu iekārtas un rezerves daļas” uzskaita rezerves daļas, kuras paredzētas remontam un nolietoto daļu nomaiņai, (transportlīdzekļiem, datoriem) un kuras nav pamatlīdzekļi.

Kontā 2119 „Pārējie materiāli” uzskaita pārējās iepriekš neklasificētās izejvielas un materiālus.

Kontā 2120 „Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi” uzskaita to ražojumu izmaksas, kuri atrodas izgatavošanas procesā un to pasūtījumu izmaksas, par kurām vēl nav atzīti ieņēmumi.

Kontu grupā 2130 „Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai” uzskaita izgatavotos ražojumus, atsavināšanai (pārdošanai) paredzētās preces un ilgtermiņa ieguldījumus, kā arī gatavos (pabeigtos) pasūtījumus, sadalot:

1. kontā 2131 „Gatavie ražojumi” uzskaita izgatavotos ražojumus, piemēram, budžeta iestāžu ražošanas (mācību darbnīcās izgatavotos izstrādājumus, gatavos iespieddarbus), kuru ražošanas process ir pabeigts;
2. kontā 2132 „Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai” uzskaita krājumus, kuri paredzēti atsavināšanai (pārdošanai, nodošanai) bez tālākas pārstrādes. Šajā kontā uzskaita arī atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus;
3. kontā 2133 „Gatavie pasūtījumi” uzskaita pabeigtos zinātnes un citus pasūtījumus, saskaņā ar noslēgtiem līgumiem.

Kontu grupā 2160 „Inventārs” uzskaita ātri nolietojamo inventāru un pārējo tamlīdzīgo inventāru, kurš nav nodots ekspluatācijā, sadalot:

1. kontā 2161 „Ātri nolietojamais inventārs” uzskaita inventāru, kas paredzēts iestādes darbības nodrošināšanai un pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļa, kura lietošanas laiks īsāks par vienu gadu, kura iegādes vērtība ir līdz EUR 213.00 un kuru neuzskaita kontā 2162;
2. kontā 2162 „Apģērbi, apavi, veļa un gultas piederumi” uzskaita apģērbus, apavus, skatuves tērpus, veļu, gultas piederumus un tamlīdzīgus krājumus;
3. kontā 2165 „Turējumā nodotais valsts un pašvaldību inventārs” uzskaita pašvaldības īpašumā un valdījumā esošo inventāru, kas nodots turējumā valsts kapitālsabiedrībām, vai atvasinātām publiskām personām;
4. kontā 2169 „Pārējais inventārs” uzskaita inventāru, kas paredzēts iestādes darbības nodrošināšanai un pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļa, kuru paredzēts lietot ilgāk par gadu, kura iegādes vērtība līdz EUR 213.00 un kas nav uzskaitīti 2162 kontā.

Kontā 2180 „Avansa maksājumi un uzkrājumi par krājumiem” uzskaita avansa maksājumus par krājumu iegādi un nedrošiem avansa maksājumiem izveidotos uzkrājumus:

1. kontā 2181 uzskaita avansa maksājumus (samaksātās priekšapmaksas) par krājumu iegādi (analītiskajā uzskaitē detalizētāk sadalot pa krājuma veidiem);
2. kontā 2187 „Uzkrājumi nedrošiem avansiem par krājumiem” uzskaita izveidotos uzkrājumus nedrošiem avansa maksājumiem (priekšapmaksām) par krājumiem.

Kontā 2190 „Krājumu vērtības samazinājums” uzskaita aprēķināto krājumu vērtības samazinājumu.

Saņemot attaisnojuma dokumentu, norādītajā vērtībā palielina attiecīgo krājumu kontu un saistību kontu, grāmato:

Db.	2100	Krājumi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Saņemot attaisnojuma dokumentu par avansa maksājumu, grāmatojumus neveic, bet rēķinu reģistrē pašvaldības uzskaites sistēmā un veicot apmaksu, grāmato:

Db.	2180	Avansa maksājumi par krājumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot krājumus, par kuriem iepriekš veikts avansa maksājums:

1. palielina attiecīgo krājumu kontu un saistību kontu par visu preču pavaddokumentā norādīto summu, grāmato:

Db.	2100	Krājumi
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

2. samazina saistību kontu par veikto avansa maksājuma summu, grāmato:

Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem
Kr.	2180	Avansa maksājumi par krājumiem

Saņemot krājumus bez atlīdzības no citas budžeta iestādes, grāmatvedības uzskaitē atzīst:

1. krājumu vērtību, vērtības samazināšanu un ieņēmumus no bez atlīdzības ceļā saņemtām vērtībām, atbilstoši informācijai par krājumiem un darījuma būtību (krājumu saņemšana no padotībā esošas iestādes, no citas budžeta iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes), grāmato:

Db.	2100	Krājumi
Kr.	8410	Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām

2. krājumu vērtību uzskaita tajā uzskaites kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde, ja nepieciešams, pēc tam minētās vērtības pārklasificē atbilstoši budžeta iestādes grāmatvedības uzskaites kārtībai.

Pašvaldība krājumus saņemot dāvinājumā:

1. ja dāvinājuma saņemšanas dokumentā norādīta krājumu vērtība, krājumus uzskaita norādītajā vērtībā;
2. ja vērtība nav norādīta, pašvaldībā ar rīkojumu izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemto krājumu vērtību.

Krājumus saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo krājumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmato:

Db.	2100	Krājumi
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi

Ja budžeta iestādēs funkciju nodrošināšanai paredzētos krājumus izlieto un noraksta, tad izslēdz krājumus no grāmatvedības uzskaites, norakstot to vērtību pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Krājumus, kuri uzskaitīti 2110 kontu grupā, noraksta atbilstoši krājumu norakstīšanas aktam, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi
Kr.	2100	Krājumi

Pašvaldībā transportlīdzekļu izmantošanas vajadzībām nepieciešamo degvielu un smērvielas iegādājas un uzskaita saskaņā ar pašvaldībā noteikto kārtību. Degvielas uzskaiti kārtē atsevišķi par katru transportlīdzekli. Degvielu noraksta atbilstoši ceļazīmēm un saskaņā ar noteiktajām degvielas patēriņa normām. Ceļazīmēs norāda brauciena mērķi, brauciena maršrutu, nobraukto kilometru skaitu un saņemto un izlietoto degvielu (litros). Ceļazīmes apstiprina pašvaldības iestādes vadītājs vai izpilddirektors, vai domes priekšsēdētājs.

Kurināmo, degvielu un smērvielas atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos faktiski izlieto.

Inventāru, kas tiek iegādāts, un izsniegts lietošanā, atbilstoši noformētiem dokumentiem, kas pamato nodošanu lietošanā, iegrāmato pārskata gada izdevumos. Pašvaldībā nodrošina inventāra uzskaiti (daudzuma vienībās) arī pēc atzīšanas izdevumos līdz faktiskajai tā norakstīšanai:

1. saņemot inventāru atbilstoši attaisnojuma dokumentiem, grāmato:

Db.	2160	Inventārs
Kr.	5310	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

2. izsniedzot inventāru lietošanā grāmato:

Db.	7000	Izdevumi
Kr.	2160	Inventārs

Bez atlīdzības nododot krājumus citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par krājumu uzskaiti (krājumu piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, krājumu vērtību, vērtības samazinājumu), grāmato:

Db.	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
Kr.	2100	Krājumi

Bez atlīdzības citai budžeta iestādei nododot krājumus, kas iepriekš atzīti izdevumos, tos izslēdz no uzskaites daudzuma vienībās. Budžeta iestāde, kas saņem šādus krājumus, nodrošina to uzskaiti daudzuma vienībās līdz faktiskai norakstīšanai.

Pašvaldība pārskata gada beigās nosaka atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzēto ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu patieso vērtību un, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību, krājumus uzskaita patiesajā vērtībā, norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) un patieso vērtību, grāmato:

Db.	8699	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

Ja par krājumu iznīcināšanu vai bojāšanu prettiesiskas darbības rezultātā, pašvaldība ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi, grāmato:

Db.	9140	Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem
Kr.	9900	Zembilances starpkonts

5.2. Debitoru prasību uzskaitē

Debitoru prasību atzīst brīdī, kad pircējam (pasūtītājam) dokumentāri noformē (pieņemšanas – nodošanas aktu, izsniedz rēķinu vai līgumu u.c.). Debitoros uzskaita prasības par atsavinātajiem krājumiem, pamatlīdzekļiem un pārmaksātajiem nodokļiem.

Debitorus atzīst saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāšanas princips nosaka, ka ieņēmumus un izmaksas atzīst, kad tie ir nopelnīti vai radušies neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas. Atbilstoši cēloņiem, kāpēc iestāde nav saņēmusi pienākošos

summu, debitoru parādus atšķirīgi uzskaita grāmatvedībā un uzrāda finanšu pārskatos.

Debitoru prasības ārvalstu valūtās pārvērtē un uzskaita EUR valūtā, Starptautiskā Valūtas fonda oficiāli noteikto valūtas kursu finanšu perioda pēdējā dienā. Pārvērtēšanas rezultātus atzīst kā ieņēmumus vai izdevumus no valūtas kursu svārstībām.

Debitoru prasības, parādus un avansa atlikumus bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta, no uzskaites vērtības atbilstoši grāmatvedības datiem, atskaitot nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidotos uzkrājumus.

Ja grāmatvedībā uzskaitītajiem debitoru parādiem pienācis rēķinā vai līgumā noteiktais norēķinu termiņš, bet samaksa vēl nav saņemta, jāveic darbības parāda piedziņai, izvērtējot visu pieejamo informāciju par darījumu partneri, nosūtot datu salīdzināšanas aktus un atgādinājumus par norēķinu veikšanu. Nepieciešamības gadījumā izvērtē iespējas veidot uzkrājumus nedrošajiem (šaubīgajiem) parādiem.

Pārskata perioda beigās izvērtē prasības un samaksātos avansus un uzskaita tos par nedrošiem (šaubīgiem), ja:

1. prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk;
2. pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums;
3. pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju;
4. ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu.

Ja prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk, prasības un samaksātos avansus sadala grupās pēc to apmaksas vai izpildes termiņa kavējuma un atbilstoši tam nosaka uzkrājumu apmēru:

1. parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 91 – 180 dienas, uzkrājumus veido 25 procentu apmērā no parāda vērtības;
2. parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 181 – 270 dienas, uzkrājumus veido 50 procentu apmērā no parāda vērtības;
3. parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 271 – 365 dienas, uzkrājumus veido 75 procentu apmērā no parāda vērtības;
4. parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta ilgāk par 365 dienām, uzkrājumus veido 80 procentu apmērā no parāda vērtības.

Ja pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju vai ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu, uzkrājumus veido uzreiz apšaubāmās summas apmērā.

Uzkrājumus nedrošām debitoru prasībām un avansa maksājumiem uzskaita bilancē kā uzkrājumus aktīviem un izveidoto uzkrājumu vērtību iekļauj pārskata perioda izdevumos.

Prasības, kuru piedziņa saskaņā ar tiesību normām ir neiespējama, jo parādnieks ir likvidējies vai miris, vai ir pagājis parāda piedziņas iespējamības termiņš, izslēdz no bilances, norakstot no nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidotajiem uzkrājumiem vai iekļauj izdevumos, ja uzkrājumu summa nav pietiekama vai ja uzkrājumi nav izveidoti.

Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuru saņemšanas termiņš vai nosacījumu izpildes (preces piegādes, pakalpojuma saņemšanas) datums nav pienācis, uzkrājumus neveido.

Novērtējot prasību un avansu ne atmaksas risku un secinot, ka sākotnēji izveidotie uzkrājumi nav nepieciešami, samazina uzkrājumus un atzīst pārējos ieņēmumus no uzkrājumu samazinājuma.

Ja debitoru prasībai, par kuru saņem maksājumu, ir izveidots uzkrājums, tad prasības nokārtošanas brīdī samazina uzkrājumus un atzīst pārējos ieņēmumus no uzkrājuma samazinājuma.

Debitorus izvērtē vismaz reizi pārskata periodā (gadā). Gada beigās aprēķina, pārgrāmato un atsevišķi norāda prasību īstermiņa un ilgtermiņa daļas. Īstermiņa prasībās iekļauj prasību summas, kuras atmaksās budžeta iestādes parastās darbības cikla ietvaros vai kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniegs gadu no bilances datuma. Ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru paredzētā atmaksa pārsniedz gadu no bilances datuma.

Debitoru parādi obligāti jāsalīdzina un jāsaparņo ar darījumu partneri, veicot bilances posteņu inventarizāciju pārskata gada slēguma periodā. Domstarpību gadījumā debitoru prasības uzrāda atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem.

Finanšu pārskatā par debitoru prasībām ir jāsniedz šāda informācija:

1. grāmatvedības politikas, kas pieņemtas un tiek lietotas;
2. debitoru prasību īstermiņa un ilgtermiņa daļa;
3. nedrošajām debitoru prasībām veikto uzkrājumu apjoms;
4. Valsts kases sistēmā (VBPBP) veic savstarpējo salīdzināšanos starp vispārējās valdības sektora partneriem.

Izrakstot rēķinu un atzīstot prasības pret pircējiem un pasūtītājiem par pašvaldības sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, grāmato:

Db.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi
	7000	Pamatdarbības izdevumi
	8000	Pārējie ieņēmumi
	5723	Pievienotās vērtības nodoklis

Saņemot prasību apmaksu, debitoru parādu dzēš atbilstoši bankas vai kases konta izrakstam, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

Ieņēmumus par Babītes novada pašvaldības sniegtajiem maksas pakalpojumiem (kserokopijas sagatavošana, reklāmas vai sludinājuma izvietošana, dzimtsarakstu nodaļas pakalpojumi, pašvaldības bibliotēkas un Babītes sporta kompleksa Spuņciema sporta halles pakalpojumi, vienreizējā kapa vietas nomas maksa) un pašvaldību nodevām, par kuriem netiek izrakstīts rēķins, atzīst pēc naudas plūsmas principa, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi
	5723	Pievienotās vērtības nodoklis

Ja ieņēmumi attiecināmi uz nākamajiem periodiem vai ir saņemts avansa maksājums, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	5919	Citi nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Izvērtējot prasības un atzīstot debitoru parādus un avansa maksājumus kā nedrošus, grāmato:

Db.	8655	Izdevumi uzkrājumu veidošanai nedrošajām prasībām un avansiem par pakalpojumiem
Kr.	2330	Uzkrājumi nedrošām prasībām

Saņemot prasību apmaksu, iepriekš klasificētiem nedrošiem debitoru parādiem, kuriem ir izveidoti uzkrājumi, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

Un samazina uzkrājumus nedrošām prasībām, atzīstot ieņēmumus no izveidotā uzkrājuma samazināšanas, grāmato:

Db.	2330	Uzkrājumi nedrošām prasībām
Kr.	8555	Ieņēmumi no nedrošajām prasībām un avansiem par pakalpojumiem izveidoto uzkrājumu samazināšanas

Parādu, kuru piedziņa ir neiespējama, atzīst par bezcerīgiem (zaudētiem) parādiem un ar Babītes novada pašvaldības domes lēmumu izslēdz no pašvaldības bilances, norakstot no nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidotajiem uzkrājumiem vai iekļaujot izdevumos, ja uzkrājumu summa nav pietiekama vai šie uzkrājumi nav izveidoti:

1. norakstot debitora parādu, ja šādam debitora parādam uzkrājumi nebija izveidoti, grāmato:

Db.	8631	Izdevumi no prasību norakstīšanas
Kr.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

2. izslēdzot no uzskaites debitoru prasības, kurām pirms tam bija izveidoti uzkrājumi, grāmato:

Db.	2330	Uzkrājumi nedrošām prasībām
Kr.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

Debitoru (prasību) sastāvā kā uzkrātos ieņēmumus uzskaita budžeta iestādes ieņēmumus, kas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem attiecas uz nākamajiem periodiem un kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis un par kuriem nav iegrāmatots debitoru prasību norēķinu dokuments (rēķins) 2360 „Uzkrātie ieņēmumi” sadalot:

1. kontā 2361 „Uzkrātie procentu ieņēmumi par noguldījumiem un kontu atlikumiem Valsts kasē”;
2. kontā 2362 „Pārējie uzkrātie procentu ieņēmumi par noguldījumiem un kontu atlikumiem”;
3. kontā 2364 „Uzkrātie ieņēmumi par maksas pakalpojumiem”;
4. kontā 2369 „Pārējie uzkrātie ieņēmumi” uzskaita budžeta iestādes ieņēmumus, kas attiecas uz iepriekšējiem periodiem, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem nav iegrāmatots debitoru attaisnojuma dokuments.

Pārmaksātos nodokļus un avansā samaksātos nodokļus uzskaita kontu grupā 2370 „Pārmaksātie nodokļi”, sadalot atsevišķi pa nodokļu veidiem:

1. kontā 2371 „Iedzīvotāju ienākuma nodoklis”;
2. kontā 2372 „Valsts sociālās apdrošināšanas obligātas iemaksas”;
3. kontā 2373 „Pievienotās vērtības nodoklis”;
4. kontā 2379 „Pārējie nodokļi”.

5.3. Norēķini ar darbiniekiem

Kontu grupā 2380 “Prasības pret personālu” uzskaita norēķinus ar iestādes darbiniekiem par izsniegtajiem avansiem, iztrūkumiem un citas prasības pret personālu.

Babītes novada pašvaldībā avansus saimnieciskām vajadzībām izsniedz un norēķinus par izsniegto avansu veic atbilstoši 2015.gada 23.septembra noteikumu “Par avansu izsniegšanas un norēķinu iesniegšanas kārtību Babītes novada pašvaldībā” nosacījumiem.

Pārskatus par avansu izlietojumu sagatavo arī par komandējuma izdevumiem saskaņā ar 2015.gada 29.jūlija noteikumiem “Par Babītes novada pašvaldības amatpersonu, darbinieku un citu personu komandējumiem”. Ja avansa saņēmējs noteiktā laikā neiesniedz pārskatu (norēķinu) par saņemto summu izlietojumu vai neatmaksā neizmantoto avansa atlikumu, pašvaldībai ir tiesības šīs summas piedzīt Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Norēķinus ar personālu uzskaita atsevišķos kontos pēc darījuma būtības:

1. kontā 2381 – izsniegtie avansi saimnieciskiem darījumiem un komandējumu izdevumiem;
2. kontā 2382 - prasības par iztrūkumiem;
3. kontā 2389 - pārējās prasības pret personālu.

Kontā 2381 „Darbiniekiem izsniegtie avansi” uzskaita visas prasības pret pašvaldības darbiniekiem par izsniegtajiem avansiem (saimnieciskiem izdevumiem, komandējuma izdevumiem), veicot analītisko uzskaiti pa katru darbinieku.

Kontā 2382 „Prasības par iztrūkumiem” uzskaita prasības pret darbiniekiem par konstatētajiem iztrūkumiem, ja ir attiecīgs rīkojums vai pašvaldības domes lēmums.

Kontā 2389 „Pārējās prasības pret personālu” uzskaita pārējās prasības pret iestādes personālu (izņemot darbiniekiem izsniegtos avansus un norēķinus par iztrūkumiem).

Izsniedzot darbiniekam avansu (saimnieciskiem izdevumiem, komandējumu izdevumiem u.tml.), uzskaitē atzīst debitoru prasību un samazina naudas līdzekļus, grāmato:

Db.	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot no darbinieka, iestādes vadītāja apstiprināto, izlietotā avansa (saimniecisko izdevumu, komandējumu izdevumu u.tml.) atskaiti, samazina prasību pret darbinieku un palielina attiecīgos izdevumus vai krājumu kontu atlikumus, grāmato:

Db.	7000 2100	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts) Krājumi
Kr.	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi

5.4. Nākamo periodu izdevumu un avansu par pakalpojumiem un projektiem uzskaitē

Samaksātos avansus uzskaita tās aktīvu grupas sastāvā, par kuriem avansi maksāti.

Avansu aktīvu iegādei norāda tajā pašā bilances grupā, kur pēc darījuma izpildes uzskaitīs aktīvu. Atsevišķi uzskaita avansus nemateriāliem ieguldījumiem, avansus pamatlīdzekļu iegādei, avansus krājumiem un avansus pakalpojumiem. Avansu atlikumus bilancē norāda neto vērtībā. Avansa maksājumu veic uz attaisnojuma dokumenta pamata, saņemta rēķina, vai noslēgta līguma pamata.

Nedrošajiem avansiem veido uzkrājumus apšaubāmās summas apmērā. Izveidoto uzkrājumu vērtību iekļauj pārskata perioda izdevumos.

Kontu grupā 2400 „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” uzskaita faktiskās izmaksas, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, un avansus (samaksātās priekšapmaksas) par pakalpojumiem un projektiem. Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus iekļauj pamatdarbības izdevumos pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Izdevumus atzīst tad, kad budžeta iestāde ir saņēmusi pakalpojumu. Nākamo periodu izdevumus noraksta ne retāk kā reizi pārskata periodā.

Kontā 2411 “ Nākamo periodu izdevumi Kohēzijas fonda projektiem” uzskaita nākamo periodu izdevumus un darbuzņēmējiem samaksātos avansa maksājumus par pakalpojumiem Kohēzijas fonda projektiem.

Konta 2419 „Pārējie nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem” uzskaita nākamo periodu izdevumus un avansa maksājumus ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu projektiem un pasākumiem.

Kontā 2420 „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem” uzskaita faktiskās samaksas, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, un samaksātos avansus (priekšapmaksas) par pakalpojumiem (izņemot nākamo periodu izdevumus un avansa maksājumus ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem) sadalot:

1. kontā 2421 „Avansi par pakalpojumiem” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par pakalpojumiem, kurus saņems nākamajos periodos;
2. kontā 2422 „Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem” uzskaita normatīvajos aktos noteiktā kārtībā aprēķināto un samaksāto darba samaksu darbiniekiem par nākamajiem periodiem;
3. kontā 2423 „Nākamo periodu izdevumi darba sociālajiem norēķiniem” uzskaita normatīvajos aktos noteiktā kārtībā aprēķinātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par samaksāto darba samaksu;
4. kontā 2427 „Uzkrājumi nedrošiem avansiem par pakalpojumiem” uzskaita izveidotos uzkrājumus nedrošiem avansa maksājumiem (priekšapmaksām) par pakalpojumiem;
5. kontā 2429 „Pārējie nākamo periodu izdevumi” uzskaita pārējos maksājumus, kuri atzīstami kā izdevumi nākamajos pārskata periodos, piemēram, izdevumi par preses abonēšanu nākamajiem periodiem, veselības apdrošināšanas, ceļojumu dzīvības apdrošināšanai, automašīnu obligātajai civiltiesiskajai apdrošināšanai un citiem nākamo periodu izdevumiem.

Kontā 2430 „Avansā pārskaitītie transferti” uzskaita veiktos transferta maksājumus avansā citai budžeta iestādei, sadalot:

1. kontā 2431 „Transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)”;
2. kontā 2432 „Citi transferti” uzskaita veiktos transferta maksājumus avansā citai budžeta iestādei.

Nākamo periodu izdevumus atzīst brīdī, kad veikts atbilstošais maksājums. Avansa maksājuma par pakalpojumiem pārskaitīšanas dienā (pamatojoties uz attaisnojuma

dokumenti un maksājumu uzdevumu) palielina attiecīgo avansa kontu par pakalpojumiem un samazina naudas kontu, no kura tiek veikts maksājums, grāmato:

Db.	2421	Avansi par pakalpojumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot pakalpojumu, par kuriem iepriekš veikts avansa maksājums:

1. atzīst izdevumus un saistības par visu veikto pakalpojumu summu un grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem

2. samazina saistību kontu par iepriekš veikto avansu, grāmato:

Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem
Kr.	2421	Avansi par pakalpojumiem

Izdevumi, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, apmaksas dienā, palielina attiecīgo nākamo periodu izdevumu kontu un samazina naudas kontu, no kura tiek veikts maksājums, grāmato:

Db.	2410	Nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem
	2429	Pārējie nākamo periodu izdevumi
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot pakalpojumu, par kuru iepriekš veikts maksājums par nākamo periodu izdevumiem, samazina ieģrāmatotos attiecīgos nākamo periodu izdevumus un atzīst izdevumus, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	2410	Nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem
	2429	Pārējie nākamo periodu izdevumi

Ja pakalpojumus, par kuriem iepriekš samaksāts, saņem pa daļām, atzīst izdevumus saņemtās pakalpojumu daļas vērtībā, pamatojoties uz līgumu vai pakalpojumu nodošanas – pieņemšanas aktu. Ja pakalpojums saņemts vairāku mēnešu garumā (apdrošināšana vai laikrakstu abonēšana), izdevumos atzīst summu, kas proporcionāli attiecas uz konkrēto ceturksni.

Babītes novada pašvaldība veicot dotāciju maksājumus biedrībām un nodibinājumiem, atzīst nākamo periodu izdevumus, grāmato:

Db.	2429	Pārējie nākamo periodu izdevumi
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Brīdī, kad biedrība vai nodibinājums iesniedz pārskatu un attaisnojuma dokumentus par pārskaitītajiem finanšu līdzekļiem, pašvaldība atzīst pamatdarbības izdevumus, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi
Kr.	2429	Pārējie nākamo periodu izdevumi

Izdevumus, kas attiecas uz nākamo periodu darba samaksas norēķiniem (atvaļinājuma nauda) un valsts sociālas apdrošināšanas iemaksas grāmato:

1. apmaksas dienā palielina attiecīgo nākamo periodu izdevumu kontu un samazina naudas kontu:

Db.	2422 2423	Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem Nākamo periodu izdevumi sociālajiem norēķiniem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

2. darba samaksas uzskaites periodā, atzīst izdevumus un attiecīgos saistību kontus:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5611 5722	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

3. samazina saistību kontu par veikto nākamā perioda maksājumu, grāmato:

Db.	5611 5722	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
Kr.	2422 2423	Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem Nākamo periodu izdevumi sociālajiem norēķiniem

Veicot transferta maksājumus avansā citai budžeta iestādei, grāmato:

Db.	2431 2432	Transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) Citi transferti
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

un saņemot atskaites par avansā pārskaitītā transferta izlietojumu, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	2431 2432	Transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) Citi transferti

Pārskata perioda (gada) beigās pārbauda vai nākamo periodu izdevumi un avansa maksājumi atzīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

5.5. Naudas līdzekļu uzskaitē

Pašvaldībām, kuras saņem transferta maksājumus, veic norēķinus ar piegādātājiem un pircējiem, konti tiek atvērti, un naudas līdzekļi tiek uzskaitīti norēķinu kontos kredītiestādēs, bet valsts budžeta līdzfinansēto projektu naudas līdzekļu uzskaitē un valsts budžeta transfertu uzskaitē – Valsts kasē.

Darījumus pašvaldība uzskaita – EUR. Ja darījums, veikts ārvalstu valūtā, tad pārrēķina, pielietojot Starptautiskā Valūtas fonda noteikto oficiālo valūtas kursu konkrētā darījuma dienā.

Naudas līdzekļu saņemšanu (konta palielinājums) atzīst brīdī, kad naudas līdzekļi ir ieskaitīti iestādes Valsts kases vai kredītiestādes kontā, saskaņā ar konta izrakstu, vai kasē, saskaņā ar naudas iemaksas dokumentu.

Naudas līdzekļu samazinājumu atzīst maksājuma veikšanas brīdī.

Naudas līdzekļu uzskaita kontu grupā „2600 Naudas līdzekļi” sadalījumā pa budžeta veidiem.

Kontu grupā 2610 „Kase” uzskaita skaidras naudas darījumus sadalījumā pa budžeta veidiem.

Babītes novada pašvaldībā ir viena kase – Centra ielā 4, Piņķos. Ārpus kases skaidru naudu iekasē izsniedzot Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētās kvītis, izņemot Babītes sporta kompleksu, Jūrmalas ielā 17, Piņķos un Bibliotēku, Jūrmalas ielā 14a, Piņķos, kur ir izvietoti kases aparāti. Par Babītes sporta kompleksa un Bibliotēkas sniegtajiem maksas pakalpojumiem iekasēto naudu iemaksā pašvaldības kasē, Centra ielā 4 ne retāk kā reizi mēnesī, bet obligāti tekošā mēneša beigās. Pārējos skaidras naudas līdzekļus, kurus iekasē izsniedzot Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētās kvītis, pašvaldības kasē obligāti iemaksā līdz tekošā mēneša beigām.

Iemaksājot naudu pašvaldības kasē, grāmato:

Db.	2610	Kase
Kr.	6000 5723	Pamatdarbības ieņēmumi Pievienotās vērtības nodoklis

Iesniedzot pārskatus par skaidras un bezskaidras naudas darījumiem (Babītes sporta kompleksā uzstādīts bankas terminālis bezskaidras naudas iekasēšanai) un iemaksājot skaidru naudu par Babītes sporta kompleksa sniegtajiem pakalpojumiem no 2016.gada 1.janvāra, grāmato:

Db.	2670	Nauda ceļā
Kr.	6000	Pamatdarbības ieņēmumi
	5723	Pievienotās vērtības nodoklis

Db.	2610	Kase
Kr.	2670	Nauda ceļā

Attiecīgi saņemot kredītiestādes kontā bezskaidras naudas veidā iekasētos finanšu līdzekļus, grāmato:

Db.	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs
Kr.	2670	Nauda ceļā

Pašvaldības kasē saņemtos bezskaidras naudas darījumus grāmato:

Db.	2670	Nauda ceļā
Kr.	2300	Debitori
	6000	Pamatdarbības ieņēmumi
	8000	Pārējie ieņēmumi
	5723	Pievienotās vērtības nodoklis

Babītes novada pašvaldības, Centra ielā 4 skaidras naudas limits kasē ir EUR 10 000. Gadījumā, ja limits tiek pārsniegts, kasieris raksta paskaidrojumu.

Skaidras naudas līdzekļu inventarizāciju veic atbilstoši pašvaldības izpilddirektora vai administrācijas vadītāja rīkojumam – mainoties kasieriem, ne retāk kā reizi ceturksnī pārbaudot skaidras naudas esamību kasē un vienreiz gadā gada inventarizācijas ietvaros atbilstoši Babītes novada pašvaldības iekšējam normatīvajam aktam – instrukcijai “Par inventarizācijas kārtību Babītes novada pašvaldībā”.

Kontu grupas „2620 Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs”, atsevišķos kontos uzskaita:

1. kontā 2621 „Pamatbudžeta līdzekļi”;
2. kontā 2622 „Speciālā budžeta līdzekļi”;
3. kontā 2623 „Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi”;
4. kontā 2624 „Citu budžeta līdzekļi” uzskaita no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu naudas līdzekļus, kā arī budžeta iestādes saņemtos naudas līdzekļus, kas nav tās īpašums (drošības nauda), ja tie atrodas budžeta iestādes norēķinu kontos.

Kontu grupas 2630 “Termiņnoguldījumi” uzskaita naudas līdzekļu depozītus, kuri noguldīti uz konkrētu termiņu vai citiem nosacījumiem, sadalījumā pa budžeta veidiem.

Kontu grupas 2670 “Nauda ceļā” sadalījumu pa budžeta veidiem uzskaita naudu, ja pašvaldība saņem naudu kontā īsi pēc pārskata perioda slēgšanas un ir saņemts apliecinājums, ka pārskaitījums veikts iepriekšējā periodā. Šajā gadījumā uzskata, ka darījums noticis iepriekšējā periodā un perioda beigās attiecīgo summu atzīst kā naudu ceļā. Naudu ceļā uzskaita tikai tādā gadījumā, ja to pamato attiecīgi attaisnojuma dokumenti. Naudu ceļā uzskaita arī tad, ja saskaņā ar līguma nosacījumiem saistības uzskatāmas par dzēstām tikai tad, kad kreditors ir saņēmis naudu savā kontā.

Saņemot naudas līdzekļus kasē vai norēķinu kontā, atbilstoši Valsts kases konta vai kredītiestādes izrakstam, palielina attiecīgo naudas līdzekļu kontu saņemtās summas apjomā

un samazina attiecīgo aktīvu, un palielina pasīvu vai ieņēmumu kontu atbilstoši naudas saņemšanas pamatojumam, grāmato:

Db.	2610 2620	Kase Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs
Kr.	2300 5000 6000 8000	Debitori Kreditori Ieņēmumi Dažādi ieņēmumi

Ieguldot naudas līdzekļus termiņnoguldījumā, grāmato:

Db.	2630	Termiņnoguldījumi
Kr.	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

Saņemot procentu maksājumus no veiktajiem termiņnoguldījumiem, grāmato:

Db.	2630	Termiņnoguldījumi
Kr.	8120	Procentu ieņēmumi (attiecīgais budžeta veids)

Dienā, kad termiņnoguldījuma termiņš beidzas un līdzekļus ieskaita norēķinu kontā, grāmato:

Db.	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs
Kr.	2630	Termiņnoguldījumi

Saņemot drošības naudu vai citus naudas līdzekļus, kas nav budžeta iestādes īpašums, palielina atbilstošo naudas līdzekļu kontu un atzīst saistības, grāmatojot:

Db.	2614 2624	Citu budžetu līdzekļi Citu budžetu līdzekļi
Kr.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

Pārskata perioda beigās naudas līdzekļu atlikumus ārvalstu valūtā pārvērtē EUR valūtā pēc Starptautiskā Valūtas fonda noteiktā valūtas maiņas kursa pārskata perioda pēdējā dienā. Ja pārvērtēšanas rezultātā veidojas ieņēmumi no valūtas kursa svārstībām, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	8110	Ieņēmumi no valūtas kursu svārstībām (attiecīgais budžeta veids)

Ja pārvērtēšanas rezultātā veidojas izdevumi no valūtas kursu svārstībām, grāmato:

Db.	8210	Izdevumi no valūtas kursu svārstībām (attiecīgais budžeta veids)
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Veicot naudas līdzekļu pārskaitījumus:

1. atzīst avansus, ja avansi noteikti līgumu nosacījumos, nākamo periodu izdevumus un naudas līdzekļu samazinājumu, grāmato:

Db.	1180 1280 1380 2180 2400	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem Avansa maksājumi par krājumiem Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

2. atzīst saistību konta samazinājumu, ja veic norēķinus, grāmato:

Db.	5130 5310 5600 5700 5800	Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi Pārējās īstermiņa saistības
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

3. uzreiz pie samaksas darījumus atzīstot izdevumos, grāmato:

Db.	7000 8000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts) Dažādi izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Ja saistības uzskatāmas par dzēstām tikai tad, kad kreditors ir saņēmis naudu savā kontā (noteikts līgumā), budžeta iestāde, kura veic pārskaitījumu, pārskaitītos līdzekļus līdz

apliecinājumam par naudas saņemšanu adresāta kontā, uzskaita kā naudu ceļā, grāmato:

Db.	2670	Nauda ceļā
Kr.	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

Dienā, kad kreditors saņem naudu savā kontā, saistības dzēš un budžeta iestāde pārskaitītos naudas līdzekļus izslēdz no konta "Nauda ceļā", grāmatojot:

Db.	1000 2000 5000 7000 8000	Ilgtermiņa ieguldījumi Apgrozāmie līdzekļi Kreditori Izdevumi Pārējie izdevumi
Kr.	2670	Nauda ceļā

Atmaksājot drošības naudu vai citus naudas līdzekļus, kas nav pašvaldības īpašums, dzēš attiecīgās saistības un samazina atbilstošo naudas līdzekļu kontu, grāmatojot:

Db.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
Kr.	2614 2624	Citu budžetu līdzekļi Citu budžetu līdzekļi

Finanšu pārskatā par naudas līdzekļiem ir jāsniedz šāda informācija:

1. kopējais naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda beigās;
2. naudas līdzekļu atlikuma sadalījums pa budžeta veidiem (pamatbudžeta, speciālā budžeta līdzekļi, ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi, citu budžetu līdzekļi) un izvietojumu (nauda kasē, Valsts kasē, kredītiestādēs, nauda ceļā u.c.);
3. skaidrojumu par citu budžetu līdzekļu kontu atlikumos iekļautajiem līdzekļiem.

6. Pašu kapitāla uzskaitē

Pašu kapitāls (neto aktīvs) ir budžeta iestādes aktīvu atlikusī daļa pēc visu tās saistību atskaitīšanas. Budžeta iestādes pašu kapitālu iedala šādās grupas:

1. rezerves;
2. iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts;
3. pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Budžeta izpildes rezultātu uzskaitē

Pārskata perioda beigās tiek apkopota grāmatvedības uzskaites informācija un veiktas ar pārskata gada slēguma procedūrām saistītas darbības.

Kontu grupā 3500 „Budžeta izpildes rezultāts” uzskaita pārskata un iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātus.

Pārskata perioda (gada) beigās slēdz visus pārskata gada ieņēmumu un izdevumu kontus atbilstoši budžeta veidiem. Grāmatojot pārskata gada rezultātu, visus ieņēmumu un izdevumu kontus slēdz, korespondējot ar bilances pasīva kontu grupas 3520 “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” sadalījumā pa budžeta veidiem:

1. slēdzot ieņēmumus, katram budžeta veidam atsevišķi grāmato:

Db.	6000 8100 8410 8500	Ieņēmumi (attiecināmie ieņēmumu konti) Finanšu ieņēmumi Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām Pārējie ieņēmumi
Kr.	3521 3522 3523 3524	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts

2. slēdzot izdevumus, katram budžeta veidam atsevišķi, grāmato:

Db.	3521 3522 3523 3524	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
Kr.	7000 8200 8420 8600	Izdevumi (attiecināmais izdevumu konts) Finanšu izdevumi Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām Pārējie izdevumi

Nākamajā pārskata periodā (gadā) pārskata gada budžeta izpildes rezultātu atlikumus pārgrāmato uz iepriekšējo pārskatu gadu budžeta izpildes rezultātu, grāmato:

Db.	3521 3522 3523 3524	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
Kr.	3511 3512 3513 3514	Iepriekšējo pārskata gadu pamatbudžeta izpilde rezultāts Iepriekšējo pārskata gadu speciālā budžeta izpildes rezultāts Iepriekšējo pārskata gadu ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts Iepriekšējo pārskata gadu citu budžetu izpildes rezultāts

Finanšu pārskatā par pašu kapitālu jāsniedz šāda informācija:

1. pārējo rezervju izmaiņas;
2. iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts;
3. pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

7. Uzkrājumu - paredzamo saistību uzskaitē

Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms.

Uzkrājumus atzīst tikai tad, ja ir spēkā visi šie nosacījumi:

1. budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
2. ir ticams, ka šī pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes;
3. pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Uzkrājumus uzskaita to vērtību atzīstot kontā 4200 „Uzkrājumi paredzamajām saistībām” un iekļaujot pārskata perioda izdevumos, grāmatojot:

Db.	8650	Izdevumi uzkrājumu veidošanai
Kr.	4200	Uzkrājumi paredzamajām saistībām

Gadījumā, ja nākamajā periodā, izvērtējot pieejamo informāciju un notikumus, tiek nolemts uzkrājumu vērtību samazināt, grāmato:

Db.	4200	Uzkrājumi paredzamajām saistībām
Kr.	8550	Ieņēmumi no izveidoto uzkrājumu samazināšanas

Uzskaitē uzkrājumus neatzīst:

1. saistībām un izmaksām, kuras radīsies nākotnē;
2. zaudējumiem, kuri radīsies budžeta iestādes nākotnes darbības dēļ un ir nākotnes pamatdarbības zaudējumi. Paredzami budžeta iestādes nākotnes pamatdarbības zaudējumi liecina par budžeta iestādes aktīvu vērtības samazinājumu, un šādos gadījumos veic šo aktīvu vērtības samazinājuma pārbaudi.

8. Kreditori

8.1. Kreditoru saistību uzskaitē

Kreditori ir budžeta iestādes pašreizējās saistības (pienākumi), kuras radušās tādu pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai budžeta iestādei vajadzēs lietot tās resursus (piemēram, naudas samaksa, citu aktīvu nodošana, pakalpojumu sniegšana). Kreditorus (saistības) iedala šādās grupās:

1. ilgtermiņa saistības, kuru atmaksas termiņš ir ilgāks nekā viens gads no bilances datuma;
2. īstermiņa saistības, kuru atmaksas termiņš ir īsāks nekā viens gads no bilances datuma.

Bilancē kā ilgtermiņa un īstermiņa kreditorus norāda šādas saistības:

1. aizņēmumi;
2. parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem;
3. saistības par ārvalstu finanšu palīdzību;
4. norēķini par darba samaksu un ieturējumiem;
5. nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi;
6. nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi;
7. avansā saņemtie transferti.

Kontu grupā 5310 „Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem” uzskaita budžeta iestādes īstermiņa saistības par saņemtajām precēm un pakalpojumiem, saistības par norēķiniem pret budžetu un citas īstermiņa saistības pret budžeta iestādēm, piegādātājiem un darbuzņēmējiem.

Kontā 5311 „Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem” uzskaita budžeta iestādes saistības par saņemtajām precēm un pakalpojumiem, kuru apmaksas termiņš nepārsniedz gadu no bilances datuma.

Kontā 5312 „Saistības starp budžeta iestādēm” uzskaita budžeta iestādes saistības starp budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm viena institucionālā sektora ietvaros.

Kontā 5313 „Saistības starp padotībā esošām budžeta iestādēm” uzskaita budžeta iestādes saistības starp nozares ministrijas vai padotībā esošajām pašvaldības iestādēm.

Kontā 5314 „Saistības starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm” uzskaita budžeta iestādes saistības starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm.

Kontā 5316 „Saistības pret radniecīgajām kapitālsabiedrībām” uzskaita budžeta iestādes saistības pret radniecīgajām kapitālsabiedrībām (vairāk par 50 procentiem kapitāla).

Kontā 5317 „Saistības pret asociētajām kapitālsabiedrībām” uzskaita budžeta iestādes saistības pret asociētajām kapitālsabiedrībām (20-50 procentu kapitāla).

Kontā 5318 „Saistības pret pārējām kapitālsabiedrībām” uzskaita budžeta iestādes saistības pret pārējām kapitālsabiedrībām (mazāk par 20 procentiem kapitāla).

Kontā 5319 „Pārējās iepriekš neklasificētās saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem” uzskaita budžeta iestādes saistības, kuras nav uzskaitītas kontos 5311-5318.

Saņemot attaisnojuma dokumentu par ilgtermiņa ieguldījumu, apgrozāmo līdzekļu iegādi vai pakalpojumu izpildi, grāmato attiecīgo aktīvu vai izdevumu kontu palielinājumu un atzīst īstermiņa vai ilgtermiņa saistības, grāmato:

Db.	1000 2000 7000	Ilgtermiņa ieguldījumi Apgrozāmie līdzekļi Izdevumi (attiecināmais izdevumu konts)
Kr.	5130 5310	Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Veicot apmaksu, samazina atbilstošos saistību un naudas līdzekļu kontus, grāmato:

Db.	5130	Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem
-----	------	---

	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Pārskata perioda (gada) beigās aprēķina un atsevišķi norāda saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas, grāmato:

Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	5130	Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Pie pārējām īstermiņa saistībām pašvaldība uzskaita saņemtās drošības naudas. Izsludinot konkursus vai izsoles, saskaņā ar konkursu vai izsoļu noteikumiem, saņem no dalībniekiem drošības naudu kā garantiju, ka dalībnieks izpildīs noteiktās prasības. Saņemot drošības naudu vai citus tamlīdzīgus naudas līdzekļus, palielina saistības par saņemto drošības naudu un naudas līdzekļus, kuri nav pašvaldības īpašums, grāmato:

Db.	2614 2624	Citu budžetu līdzekļi Citu budžetu līdzekļi
Kr.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

Saņemtos drošības vai garantijas naudas līdzekļus var atmaksāt konkursu vai izsoļu dalībniekiem pēc konkursa vai izsoles beigām. Atbilstoši maksājuma uzdevumā vai kases izdevuma orderī norādītajā vērtībā samazina saistības par saņemto drošības naudu un grāmato:

Db.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
Kr.	2614 2624	Citu budžetu līdzekļi Citu budžetu līdzekļi

Ja saņemto drošības naudu vai citus tamlīdzīgus naudas līdzekļus budžeta iestāde neatmaksā, drošības naudas vērtībā atzīst saistības pret budžetu, vai atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem budžeta jomā neatmaksājamos naudas līdzekļus ieskaita budžeta ieņēmumos, grāmato:

Db.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
Kr.	6000 8599	Ieņēmumi Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Pārskata perioda beigās pašvaldībā veic kreditoru inventarizāciju, kuras ietvaros veic salīdzināšanos ar visiem kreditoriem, noskaidro atklātās atšķirības un, ja tas nepieciešams

veic atbilstošas korekcijas grāmatvedības reģistros, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem.

8.2. Uzkrāto saistību uzskaitē

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem. Pārskata perioda beigās iegrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm, saņemtajiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apmēru. Aprēķināto summu iegrāmato pamatdarbības vai finanšu izdevumos (procentu izdevumi) un uzkrātajās saistībās. Ja nākamajos periodos nepieciešams samazināt iepriekš aprēķināto uzkrāto saistību summu, samazina iepriekš izveidotos izdevumus un uzkrātās saistības, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi
	8000	Pārējie izdevumi
Kr.	5420	Īstermiņa uzkrātās saistības

Veicot maksājumus par izdevumiem, kuriem iepriekš izveidotas uzkrātās saistības, grāmato:

Db.	5420	Īstermiņa uzkrātās saistības
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Uzkrātās saistības pašvaldības iestāžu darbinieku ikgadējiem atvaļinājumiem:

1. atzīst, aprēķinot saistības pret darbinieku par neizmantotajām atvaļinājuma dienām pārskata datumā, neatkarīgi no darbinieka izlietoto atvaļinājuma dienu skaita pēc pārskata datuma;
2. aprēķina katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos nav noteikts citādi) beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu, reizinot to ar darbinieka dienas vidējo izpeļņu saskaņā ar Darba likuma prasībām un aprēķinot attiecīgos darba devēja sociālās apdrošināšanas maksājumus;
3. saskaitot uzkrāto saistību summu katram darbiniekam, aprēķina kopējo uzkrāto saistību summu budžeta iestādes darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem. Atsevišķos grāmatvedības kontos uzskaita: uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem (konts 5421 „Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem”) un uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem (konts 5422 „Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem”).

Uzkrātās saistības neizmantotiem atvaļinājumiem grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais konts)
Kr.	5421	Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem
	5422	Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem

8.3. Norēķini par darba samaksu

Babītes novada pašvaldībā darba samaksu aprēķina, uzskaita un apmaksu veic atbilstoši grāmatvedībā iesniegtiem attaisnojuma dokumentiem, tie ir: pašvaldības iestāžu vadītāja rīkojumi par darbinieka iecelšanu vai atbrīvošanu no amata, rīkojumi par izmaiņām mēnešalgās un ieņemamajos amatos, rīkojumi par prombūtni (atvaļinājums, mācību atvaļinājums u.c.), rīkojumi par piemaksu noteikšanu, darba līgumi, kas noslēgti uz noteiktu laiku un darbu pieņemšanas - nodošanas akti, darba laika uzskaites tabeles, darba nespējas lapas, attaisnojuma dokumenti par ieturējumiem no darba samaksas - rīkojumi par ieturējumiem no darba samaksas, darbinieka iesniegumi par ieturējumiem no darba samaksas.

Darba samaksas aprēķinu veikšanai, katram darbiniekam grāmatvedības uzskaites programmā ir izveidota personas kartīte, kurā norāda personas datus un informāciju atbilstoši grāmatvedībā iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem (vārds, uzvārds, personas kods, ieņemamais amats, informācija par noteikto mēnešalgu mēnesī, slodzi, papildus piemaksām, nostrādātajām dienām un prombūtnes iemesliem u. c.).

Grāmatvedības uzskaites reģistros veic ar darba samaksu saistīto nodokļu (iedzīvotāju ienākuma nodoklis, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) un citu ieturējumu aprēķināšanu un uzskaiti.

Darba samaksas un ar to saistīto nodokļu aprēķināšanu grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī

Veicot nodokļu ieturējumus no darba samaksas, grāmato:

Db.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
Kr.	5721 5722	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (darba ņēmēja daļa)

Aprēķinot valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu darba devēja daļu, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5722	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Veicot izpildrakstu vai citus ieturējumus no darba samaksas, izvēlas analītiskajā uzskaitē ieturējuma veidam atbilstošu subkontu un grāmato:

Db.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
Kr.	5620	Norēķini par ieturējumiem no darba samaksas (izņemot nodokļus)

Veicot darba samaksas izmaksu un ar darba samaksu saistīto nodokļu pārskaitījumus, grāmato:

Db.	5611 5620	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī Norēķini par ieturējumiem no darba samaksas (izņemot nodokļus)
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Db.	5721 5722	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Izdevumiem, kas attiecas uz nākamo periodu darba samaksas norēķiniem (atvaļinājuma nauda), apmaksas dienā palielina nākamo periodu izdevumu kontu un samazina naudas kontu, grāmato:

Db.	2422 2423	Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem Nākamo periodu izdevumi sociālajiem norēķiniem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Darba samaksas uzskaites periodā, atzīst izdevumus un attiecīgos saistību kontus. Attiecīgi par veikto nākamā perioda maksājumu, samazina saistību kontus un palielina nākamo periodu izdevumus darba samaksas un sociālajiem norēķiniem, grāmato:

Db.	5611 5722	Norēķini par darba samaksu kārtēja mēnesī Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
Kr.	2422 2423	Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem Nākamo periodu izdevumi sociālajiem norēķiniem

Pašvaldība regulāri un pārskata perioda beigās obligāti salīdzina savus datus ar Valsts ieņēmumu dienesta datiem par samaksātiem nodokļiem.

8.4. Nākamo periodu ieņēmumu un saņemto avansu uzskaitē

Ieņēmumus, kas saņemti pirms pārskata perioda slēgšanas (bilances) datuma, par konkrētiem pakalpojumiem, kurus sniegs nākamajos (pārskata periodam sekojošos) periodos, un saņemto priekšapmaksu par aktīviem (precēm), kuru piegāde notiks nākamajos periodos, budžeta iestāde uzskaita kā ilgtermiņa vai īstermiņa nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaita arī saņemto ārvalstu finanšu palīdzību (darījuma partneris – nerezidents) un saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, ja saskan ar vismaz vienu no dāvinājuma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

1. saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai

būvniecībai;

2. saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu izdevumu segšanai vai iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
3. nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi nākamajos gados jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos sākotnēji uzskaitīto saņemtās finanšu palīdzības vērtību iekļauj attiecīgo pārskata periodu ieņēmumos:

1. atbilstoši ilgtermiņa ieguldījuma kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summām, ja saņemtā finanšu palīdzība vai finansiālais atbalsts pilnībā sedz attiecīgā objekta vērtību;
2. atbilstoši ilgtermiņa ieguldījuma kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu daļai, kas attiecas uz saņemto finanšu palīdzību, ja saņemtā finanšu palīdzība sedz tikai daļu no attiecīgā objekta vērtības;
3. ja iepriekšējā pārskata gadā saņemtā finanšu palīdzība izlietota pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
4. ja izpildīti nosacījumi, kuru neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi būtu jāatmaksā, pakāpeniski nosacījumu izpildes laikā.

Nākamo periodu ieņēmumos un saņemtajos avansos atzītos maksājumus iekļauj finansiālās darbības pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Attiecīgi ieņēmumus atzīst dienā, kad budžeta iestāde ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi darījumā paredzēto aktīvu vai atbilstoši sniegtā pakalpojuma apjomam ne retāk kā reizi pārskata periodā.

Nākamo periodu ieņēmumos un saņemtajos avansos uzskaiti veic kontu grupā 5150 „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi”, sadalot:

1. kontā 5151 „Saņemtie ilgtermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem” uzskaita pirms bilances datuma saņemtos ieņēmumus par konkrētiem pakalpojumiem vai precēm, kurus sniegs vai piegādās nākamajos periodos;
2. kontā 5154 „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem” uzskaita ilgtermiņa saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, kuri attiecas uz nākamo periodu ieņēmumiem;
3. kontā 5155 „Ilgtermiņa saistības par avansā saņemtiem transfertiem” uzskaita no citas budžeta iestādes avansā saņemtos transfertus, kas attiecas uz nākamajiem periodiem;
4. kontā 5156 „Ilgtermiņa saistības par avansā saņemtiem transfertiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita no citas budžeta iestādes avansā saņemtos transfertus projektiem, kuru īstenošana paredzēta vēlāk nekā gada laika pēc bilances datuma;
5. kontā 5157 „Ilgtermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību” uzskaita no ārvalstu partnera saņemtos līdzekļus projektiem, kuru īstenošana vai ieņēmumu atzīšana paredzēta vēlāk nekā gada laikā pēc bilances datuma;
6. kontā 5159 „Citi ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus”;
7. kontā 5192 „Ilgtermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita saistības pret finansējuma saņēmēju, kas radušās par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), analītiski nodalot katra finansēšanas instrumenta saistības. Šajā kontā neuzskaita saistības par transfertu pārskaitījumiem un saņemtos aizņēmumus Eiropas Savienības projektu īstenošanai.

8. kontā 5193 „Ilgtermiņa saistības par atmaksām valsts budžetā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita budžeta iestādes ilgtermiņa saistības par atmaksām valsts budžetam par budžeta iestādes Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu (pasākumu) īstenošanā veiktajiem un sertificētajiem izdevumiem, kas finansēti no Eiropas Savienības vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansējuma daļas.

Kontu grupā 5820 „Īstermiņa saistības par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem” atsevišķos kontos uzskaita:

1. kontā 5821 „Īstermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita saistības pret finansējuma saņēmēju, kas radušās par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), analītiski nodalot katra finansēšanas instrumenta saistības, izņemot saistības par transferta pārskaitījumiem;
2. kontā 5822 „Īstermiņa saistības par atmaksām valsts budžetā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita budžeta iestādes īstermiņa saistības par atmaksām valsts budžetam par budžeta iestādes Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu (pasākumu) īstenošana veiktajiem un sertificētajiem izdevumiem, kas finansēti no Eiropas Savienības vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansējuma daļas.

Kontu grupā 5910 „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” uzskaita ieņēmumus, kas atzīti (saņemti) pirms bilances datuma, bet attiecas uz nākamajiem periodiem gada laikā no bilances datuma:

1. kontā 5911 „ Saņemtie īstermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem” uzskaita pirms bilances datuma saņemtos rēķinus par konkrētiem pakalpojumiem vai precēm, kurus sniegs vai piegādās nākamajos pārskata periodos;
2. kontā 5914 „Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem uzskaita saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, kuri attiecas uz nākamajiem periodiem;
3. kontā 5915 „Nākamo periodu ieņēmumi par procentu ieņēmumiem” uzskaita saņemtos procentu ieņēmumus, kuri attiecas uz nākamajiem periodiem;
4. kontā 5917 „Īstermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību” uzskaita saņemtos līdzekļus no ārvalstu partnera ārvalstu finanšu palīdzības, tai skaitā Eiropas Savienības politiku instrumentu, finansēto projektu īstenošanai;
5. kontā 5919 „Citi nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus.

Kontu grupa 5930 „Avansā saņemtie transferti” uzskaita no citas budžeta iestādes saņemtos transfertus, kuri attiecas uz nākamajiem periodiem:

1. kontā 5931 „Saņemtie transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita saņemtos transfertus Struktūrfondu projektu īstenošanai un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļus;
2. kontā 5932 „Citi transferti” uzskaita citus transfertus.

Saņemot naudas līdzekļus par konkrētiem pakalpojumiem, kuri attiecināmi uz nākamo periodu ieņēmumiem, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
-----	------	-----------------

Kr.	5911	Saņemtie īstermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem

Izrakstot rēķinu un iekļaujot ieņēmumos pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas, grāmato:

Db.	2310 5911	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem Saņemtie īstermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem
Kr.	6000 2310	Ieņēmumi Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

Pārskata perioda beigās aprēķina nākamo periodu ieņēmumu daļu, kuras ieņēmumos atzīšanas termiņš pārsniedz vienu gadu no bilances datuma, un pārgrāmato uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem, grāmato:

Db.	5911	Saņemtie īstermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem
Kr.	5151	Saņemtie ilgtermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem

Saņemot transferta maksājumus no citas budžeta iestādes (piemēram, mērķdotācijas, izņemot transfertus mērķdotācijām pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un sociālās apdrošināšanas iemaksām), grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	5932	Citi transferti

Transfertos uzskaitītos ieņēmumus samazina saskaņā ar uzkrāšanas principu, atzīstot ieņēmumus tajā periodā, kurā tie rodas atbilstoši grāmatvedības attaisnojuma dokumentiem, grāmato:

Db.	5932	Citi transferti
Kr.	6000	Ieņēmumi

9. Ieņēmumu uzskaitē

Pašvaldības ieņēmumi ir ieņēmumi no dotācijām no vispārējiem ieņēmumiem, ieņēmumi no transfertu pārskaitījumiem, ieņēmumi no iestādes sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, kā arī ieņēmumi no dāvinājumiem un ziedojumiem.

Ieņēmumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, kas nosaka, ka ieņēmumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu saņemšanas.

Ieņēmumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda ieņēmumu korekcijas.

Ieņēmumus uzskaita atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos budžeta klasifikāciju jomā.

Saņemot iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par tekošo gadu, atzīst tekošā perioda pamatdarbības ieņēmumus, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	6000	Ieņēmumi

Aprēķinot nekustamā īpašuma nodokli par tekošo gadu, grāmato:

Db.	2340	Prasības par nodokļiem un nodevām
Kr.	6000	Ieņēmumi

Pašvaldība, izrakstot rēķinu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem vai citām piegādēm, par pašvaldības nodevām un valsts nodevām, kuras iekasē pašvaldības, atzīst ieņēmumus un prasības, grāmato:

Db.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	6000 8000 5723	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts) Pārējie ieņēmumi Pievienotās vērtības nodoklis

Saņemot apmaksu par pakalpojumiem (vai citiem pašu ieņēmumiem) samazina atzītās debitoru prasības, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	2310	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

Soda naudas ieņēmumus atzīst pašvaldības ieņēmumos atbilstoši naudas saņemšanai, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	6000	Ieņēmumi

10. Transfertu ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

Budžeta iestāde, kura saņem transferta pārskaitījumu avansā noteiktu uzdevumu izpildei, Eiropas Savienības politiku instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), atzīst saņemto transfertu, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	5931 5932	Saņemtie transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) Citi transferti

Saņemot apstiprinājumu par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem, samazina saņemto avansu vai nākamo periodu ieņēmumus un atzīst pārskata perioda pamatdarbības

ieņēmumus, grāmato:

Db.	5931	Saņemtie transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)
	5932	Citi transferti
Kr.	6000	Ieņēmumi

Transfertus mērķdotācijām pašvaldību izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un sociālās apdrošināšanas iemaksām uzskaita, ievērojot šādus nosacījumus:

1. transferta pārskaitījuma dienā pašvaldība, kas saņem transferta pārskaitījumu, palielina naudas līdzekļu atlikumu un atzīst pamatdarbības ieņēmumus no saņemtajiem transfertiem, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	6000	Ieņēmumi

2. pašvaldība pārskata gada beigās, ja nav izlietojusi saņemto transfertu saskaņā ar uzkrāšanas principu, korigē pārskata perioda pamatdarbības ieņēmumus un atzīst avansā saņemtos transfertus neizlietotās summas apmērā, par to informējot budžeta iestādi, kas veikusi transferta pārskaitījumu, normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu noteiktajos termiņos savstarpējo darījumu salīdzināšanai. Nākamā pārskata gada sākumā samazina avansā saņemtos transfertus un atzīst pārskata perioda pamatdarbības ieņēmumus, grāmato:

Db.	6000	Ieņēmumi
Kr.	5932	Citi transferti

Pārējos transfertus mērķdotācijām - autoceļu fonda līdzekļus, finansējumu skolēnu ēdināšanai un mācību literatūras iegādei, finanšu līdzekļus asistenta pakalpojumiem izglītības iestādēs, kā arī mērķdotāciju Babītes mūzikas skolas pedagogu darba samaksai un sociālās apdrošināšanas iemaksām, grāmato atzīstot avansā saņemtu transferta maksājumu. Brīdī, kad apmaksā izdevumus, samazina saņemtos transfertus un atzīst pārskata perioda ieņēmumus.

Babītes novada pašvaldība, saskaņā ar noslēgto līgumu pārskaitot finanšu līdzekļus Pierīgas izglītības, sporta un kultūras pārvaldei, grāmato:

Db.	2432	Citi transferti
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

Saņemot pārskatu par finanšu līdzekļu izlietojumu, atzīst izdevumus, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi
Kr.	2432	Citi transferti

10. Dāvinājumu un ziedojumu uzskaitē

Saņemtos dāvinājumus, ziedojumus un ārvalstu finanšu palīdzības uzskaita attiecīgā aktīvu grupā, saņemšanas, novērtēšanas vai vērtības apstiprināšanas dienā atzīstot pārskata

perioda pamatdarbības vai nākamo periodu ieņēmumus tādā vērtībā, kāda noteikta ar dāvinājumu, ziedojumu vai ārvalstu finanšu palīdzību saņemšanu saistītajos dokumentos vai kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi, ziedojumi vai ārvalstu palīdzības.

Saņemot dāvinājuma, ziedojuma vai ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļus, grāmato:

Db.	2613 2623	Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi (nauda kasē) Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi (nauda bankā)
Kr.	6000 5917	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naudā Īstermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību

Noteiktās vērtības apmērā atzīst ilgtermiņa ieguldījumus un pamatdarbības ieņēmumus (izņemot, ja atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi), grāmato:

Db.	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
Kr.	6000 5914	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

Pašvaldība dāvanas, kas pieņemtas pildot valsts amatpersonas pienākumus, novērtē, uzskaita, un dāvanas izpirkšanas gadījumā ievēro Ministru kabineta 2013.gada 21.maija noteikumu Nr.255 „Kārtība, kādā reģistrējamas, novērtējamas, izmantojamas un izpērkamas diplomātiskās dāvanas un dāvanas, kas pieņemtas, pildot valsts amatpersonas pienākumus, un kas ir valsts vai pašvaldības institūcijas īpašums” prasības:

1. saņemot dāvanu un dāvanas novērtēšanas aktu atzīst ilgtermiņa ieguldījumus vai krājumus un pamatdarbības ieņēmumus, grāmato:

Db.	1000 2100	Ilgtermiņa ieguldījumi Krājumi
Kr.	6000	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā

2. dāvanas izpirkšanas gadījumā grāmato:

Db.	2389	Pārējās prasības pret personālu
Kr.	5815	Saistības pret budžetu

3. saņemot maksu par izpērkamo dāvanu, grāmato:

Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	2389	Pārējās prasības pret personālu

persona, kura dāvanu izpērk, saņem izpērkamo dāvanu un attiecīgi grāmato:

Db.	8699	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
Kr.	1000 2100	Ilgtermiņa ieguldījumi Krājumi

11. Izdevumu uzskaitē

Izdevumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu samaksas. Izdevumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Izdevumus uzskaita saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām.

Izdevumus ārvalstu valūtā uzskaita un pārrēķina EUR valūtā pēc Starptautiskā Valūtas fonda noteiktā valūtas kursa izdevumu atzīšanas dienā.

Izdevumu rēķina (par saņemtajiem pakalpojumiem vai cita veida darījumiem) saņemšanas dienā atzīst izdevumus un saistības, grāmato:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Budžeta iestādei pašai veicot izdevumu aprēķinu (aprēķinot nolietojumu, amortizāciju, norakstot krājumus, aprēķinot darba algas, u.tml.), tos grāmato dienā, kad attiecīgo aprēķinu apstiprina. Atbilstoši aprēķina būtībai, atzīst saistības vai aktīvu samazinājumu, grāmatojot:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrāta amortizācija un vērtības samazinājums
	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
	2100	Krājumi
	5000	Kreditori

Maksājamo līgumsodu un naudas sodu uzskaita kā budžeta iestādes izdevumus dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu, grāmatojot:

Db.	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5424	Uzkrātās saistības norēķiniem ar piegādātājiem un darbuņēmējiem
	5429	Pārējās uzkrātās saistības

Uzkrātās saistības maksājamiem līgumsodiem un naudas sodiem uzskaita līdz dienai, kad tās samaksā. Ja darījuma otrai pusei vairs nav likumīgu tiesību iekasēt attiecīgo līgumsodu un naudas sodu, uzkrātās saistības reversē, samazinot uzkrāto līgumsodu un

naudas sodu, un atzīst kā pamatdarbības ieņēmumus, grāmatojot:

Db.	5424	Uzkrātās saistības norēķiniem ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem
	5429	Pārējās uzkrātās saistības
Kr.	6000	Ieņēmumi

12. Ārvalstu finanšu palīdzības uzskaitē

Ārvalstu sniegtā finansiālā palīdzība vai atbalsts izpaužas kā ekonomisko labumu (vai pakalpojumu potenciāla pieauguma) saņemšana budžeta iestādei par pagātnē ievērotiem vai nākotnē ievērojamiem līgumos vai vienošanās noteiktiem nosacījumiem, kas attiecas uz tās darbību vai atbilstību noteiktiem kritērijiem.

Ieņēmumus ārvalstu valūtā uzskaita *euro* valūtā. Ieņēmumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām ieņēmumu atzīšanas dienā un naudas saņemšanas dienā, uzskaita kā finanšu ieņēmumus vai izdevumus no valūtas kursu svārstībām. Ārvalstu finanšu palīdzību var saņemt tieši un netieši.

Ja ārvalstu finanšu palīdzību attiecina netieši, iestādei nav tiesību izlietot saņemto naudu iestādes darbības nodrošināšanai. Iestāde saņemtos naudas līdzekļus saņemšanas dienā atzīst kā ieņēmumus un, kad finanšu palīdzību pārskaita tālāk projekta izpildītājam, iestāde samazina sākotnēji atzītos ieņēmumus.

Saņemto ārvalstu finanšu palīdzību, kas saņemta naudas maksājuma veidā, kas attiecināma tieši, uzskaita nākamo periodu ieņēmumos, nodalot īstermiņa (saņemtos naudas līdzekļus paredzēts izmantot pārskata gada laikā) un ilgtermiņa (saņemtos naudas līdzekļus paredzēts izmantot nākamajos periodos pēc pārskata gada) daļas, ja izpildās vismaz viens no nosacījumiem:

1. saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;
2. saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu izdevumu segšanai vai iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
3. nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi nākamajos gados jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos atzītos maksājumus iekļauj ieņēmumu un izdevumu pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas.

Budžeta iestāde saņemot ārvalstu finanšu palīdzību vai Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļus, projektu īstenošanai grāmatvedības uzskaitē nodrošina, nodalot katru projektu atsevišķi.

13. Pārskata perioda slēguma uzskaitē

Pārskata perioda beigās apkopo grāmatvedības uzskaites informāciju no slēguma procesiem un darbībām, kā arī pārlicinās par visu grāmatvedības procedūru izpildi (pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojuma (amortizācijas) aprēķins un uzskaitē, nemateriālo ieguldījumu, pamatlīdzekļu un krājumu vērtības samazinājuma aprēķins un uzskaitē, inventarizācijas, valūtas kursu svārstību dēļ radušos ieņēmumu vai izdevumu aprēķins un uzskaitē, uzkrāto ieņēmumu un izdevumu aprēķins un uzskaitē, uzkrājumu aprēķins un uzskaitē, aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas noteikšana un uzskaitē, kontu slēgšana un pārskata gada rezultāta noteikšana un uzskaitē).

Pārskata perioda beigās slēdz visus pārskata gada ieņēmumu un izdevumu kontus atbilstoši budžeta veidiem un grāmato bilances pasīva kontā „Pārskata gada budžeta izpildes

rezultāts” saskaņā ar šīs kārtības sadaļas " Budžeta izpildes rezultāti" norādītajiem grāmatojumiem.

Grāmatojot pārskata gada rezultātu, bilances pasīva kontu „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” slēdz tikai ar ieņēmumu un izdevumu kontiem. Nākamajā gadā konta „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu pārgrāmato uz bilances pasīva kontu „Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts”.

14. Zebilances uzskaitē

Zebilances kontos reģistrē budžeta iestādes iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt.

Zebilances kontos reģistrē iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus pilnībā nevar kontrolēt. Zebilancē norāda arī pašreizējās saistības, kuru dzēšanai nav nepieciešams resursu patēriņš, un pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zebilances aktīvos uzskaita:

1. zebilances kontā „Nomātie aktīvi” uzskaita ilgtermiņa ieguldījumus (pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus) un krājumus, kas atrodas budžeta iestādes lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas līgumiem un patapinājuma līgumiem (nomātās automašīnas, datori, datorprogrammas, kā arī dzeramā ūdens iekārtas un citi nomātie pamatlīdzekļi to sākotnējā vērtībā). Kā attaisnojuma dokuments nomā pieņemtiem pamatlīdzekļiem atbilstoši līguma nosacījumiem var būt pieņemšanas - nodošanas akts;
2. zebilances kontā „Iespējamie aktīvi” norāda budžeta iestādes iespējamus aktīvus, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā un kura pastāvēšana apstiprināsies tikai pēc viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde nevar kontrolēt. Iespējamus aktīvus atzīst, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un pakalpojumu potenciāla palielinājumam iestādē (piemēram, naudas līdzekļi, kas būtu saņemami kā apdrošināšanas atlīdzība (automašīnu avārijas vai citi apdrošināšanas gadījumi) vai kādu tiesas procesu rezultātā saņemama atlīdzība par zaudējumiem. Pēc šo apstākļu apstiprināšanas un aktīva vērtības ticamas novērtēšanas aktīvu un ar to saistītos ieņēmumus norāda iestādes bilancē, samazinot zebilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;
3. zebilances kontā „Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu” norāda informāciju par prasībām par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kuri ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada finanšu pārskatā kā ieņēmumi, ja ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes;
4. zebilances kontā „Saņemamie līgumsodi un naudas sodi” norāda aprēķināto saņemamo līgumsodu un naudas sodu, kuri nav saņemti līdz bilances datumam, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt attiecīgo soda naudu;
5. zebilances kontā „Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem” norāda vērtību atbilstoši aktīva atlikušajai vērtībai dienā, kad tas tika prettiesiski atsavināts (nozagtās materiālās vērtības) un bezcerīgos debitoru parādus, kuriem nav izbeigti tiesvedības procesi;

6. zebilances kontā „Citi zebilances aktīvi” norāda pārējos iepriekš neklasificētos iespējamajos aktīvos.

Zebilances pasīvi tiek uzskaitīti:

1. zebilances kontā „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem;
2. zebilances kontā „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem līgumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem un izveidošanu, neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā (izņemot nākotnes saistību summu par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem);
3. zebilances kontā „Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana” uzskaita iestādes nākotnes saistības un maksājumus saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par zemes, ēku un būvju iegādi un izveidošanu. Iespējamās saistības un maksājumus norāda neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
4. zebilances kontā „Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana” uzskaita iestādes nākotnes saistības un maksājumus saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu iegādi un izveidošanu, izņemot zemes iegādi, ēku un būvju izveidošanu. Iespējamās saistības un maksājumus norāda neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
5. zebilances kontā „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti;
6. zebilances kontā „Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” uzskaita budžeta iestādes saņemtus avansa un priekšapmaksu attaisnojuma dokumentus bilances datumā.
7. zebilances kontā ”Nākotnes nomas maksājumi” norāda nākotnes minimālo nomas maksājumu kopsummu bilances datumā, kuru būtu jāsamaksā par neatceļamām nomām, ja nomas līgumi tiktu laužti;
8. zebilances kontā „Izsniegtie galvojumi” norāda iespējamo saistību summu bilances datumā, kura būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu;
9. zebilances kontā „Citas zebilances saistības” norāda pārējās iepriekš neklasificētās iespējamās saistības.

III. Noslēguma jautājumi

Atzīt par spēku zaudējušu 2010.gada 24.novembra instrukciju Nr.2 "Par ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites kārtību Babītes novada pašvaldībā".

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

Andrejs Ence